

KÜRD xalqı mübariz və qəhrəman xalqdır

DİPLOMAT

H.Əliyev

www.Diplomata-kurdi.com

№ 29 (177), 30 İyul, Tirmeh - 5 Avqust, Tebax sal 2012
Ji meha şubatê sala 2003-a tê weşandin

Həftəlik İctimai-siyasi qəzet
Rojnama heftename civakî û siyasi

Qiyməti: 40 qəpik
Həjaye:

**Bilirsən, nə etmiş kürdlər bir zaman?
Qurtarmış İslamı çox ağır dardan!**

**Qədim Avropanın xaçpərəstləri,
Yüz illər sındırmış göy məşidləri.**

**Müsəlman keçmişin öyrənsə əgər,
Kürdün dərgahına daim baş əyər.**

Səbahəddin Eloğlu

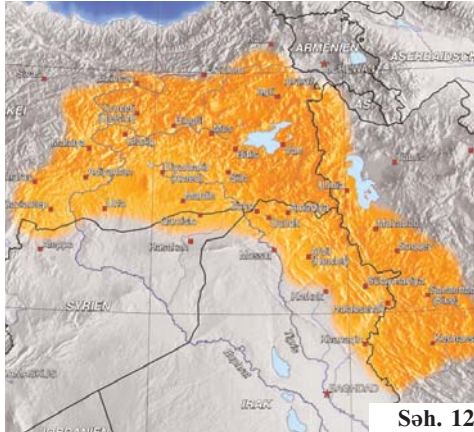
**İlham Əliyev XXX Yay Olimpiya
Oyunlarının keçiriləcəyi
London şəhərinə gəlmişdir**

**Barzanî: Em Dikarin Bikevin
Têkoşîna Azadiye**

**KURDISTAN NE
BÊXWEDÎ YE**

**Əsəd getsə, kürdlər
də pay alacaq?**

**Hêzên pêşmerge rê
nedane leşkerên İraqê**

**Курды взяли под свой
контроль северо-восток Сирии**

**Osman Baydemir ji
Kurdistanê re xweserî xwest**

Nəsiminin məzarı bombalanır

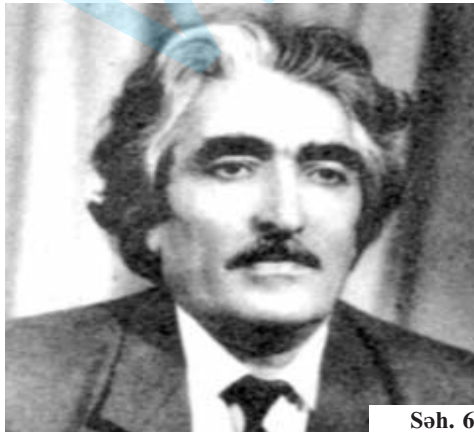
**1905-06-cı illərdə erməni-müsəlman
davasında Kürd xalqının rolu**

**Rusiyalı politoloq: "Türkiyədə "Ərəb baharı":
ölkənin parçalanması reallığa çevrilir"**

**Azərbaycanın etnik mənzərəsi:
narahatçılığa əsas varmı?**

**PKK Türkiyə ilə sərhəddəki
bütün şəhərləri nəzarətə götürüb**

**Lavrovdan Türkiyə ilə
bağlı şok açıqlama**

LAÇINDA

**Ərdoğan Suriyanı
bombalamaqla hədələdi**

**Türkiyə "Kürdüstan" məsələsində
seçim qarşısındadır**

MESÛD BARZANÎ RA

İlham Əliyev XXX Yay Olimpiya Oyunlarının keçiriləcəyi London şəhərinə gəlmişdir

Prezident İlham Əliyev və xanımı Mehriban Əliyeva XXX Yay Olimpiya Oyunlarının keçiriləcəyi London şəhərinə gəlmişlər. Londonun "Stansted" hava limanında dövlət

timizin başçısı, Milli Olimpiya Komitəsinin prezidenti İlham Əliyevi və xanımı Mehriban Əliyevanı Azərbaycanın Böyük Britaniya və Şimali İrlandiya Birləşmiş Krallığındakı səfiri Fəxrəddin Qurbanov, Böyük Britaniya Kraliçasının şəxsi nümayəndəsi Lord Piter və Birləşmiş Krallığın Xarici İşlər Nazirliyinin rəsmisi qarşıladılar. Prezident İlham Əliyev hava limanından onun üçün ayrılmış iqamətgahına yola düşdü.

BƏRDƏDƏ HÖKMDAR NÜŞABƏNİN HEYKƏLİ QOYULUR

Otən əsrdə hazırlanan heykəli emalatxana küncündən deputat Zahid Oruc xilas edib. Bərdə şəhərində hökmdar Nüşabənin heykəli qoyulur. İllərlə emalatxana küncündə toz basmış heykəl nəhayət ki, Bərdənin mərkəzində özünə yer edəcək. Bu barədə "Yeni Müsavat"a həmin rayonun deputatı Zahid Oruc məlumat

verib. Onun sözlərinə görə, heykəl iyulun 25-də Bərdəyə gətirilib və qoyulacağı yerdə hazırlıq işləri gedir: "Hökmdar Nüşabənin adı Bərdə ilə, onun tarixi ilə sıx bağlıdır. Çünki Bərdədə onun hökmdar kimi adı qalıb. O, Qarabağ bölgəsi üçün də xüsusi mənə daşıyır.

Xeyli müddətdir ki, həmin heykəl hazırlanmışdı. Emalatxanda qapalı rejimdə saxlanmışdı. Bu, müəyyən vəzifə adamları üçün, bizlər üçün qınağa çevrilmişdi. Bununla bağlı rayon rəhbərliyi mənə müraciət etdi. Mən də dövlətin

mühüm şəxslərindən birindən xahiş etdim və artıq Nüşabənin heykəli Bərdəyə gətirilib. Heykəl gözəl kompozisiya əsasında, böyük şairimiz Nizami Gəncəvinin yaratdığı əsərlərdən müəyyən elementlərlə bir fonda yaxın günlərdə qoyulacaq. Heykəl adına, ruhuna uyğun bir səviyyədə olacaq. Bu, kifayət qədər monumental bir əsərdir və xüsusi istedadla hazırlanıb".

Z.Orucun sözlərinə görə, heykəl ötən əsrin 90-cı illərində hazırlansa da, nədənsə emalatxana küncündə qalıb: "Hökmdar Nüşabə Bərdə və

Qarabağ bölgəsi üçün xüsusi mənə daşıyır. Onun Azərbaycanın qədim dövlətinin hökmdarı olaraq Bərdənin həyatında rolu böyükdür. O, öz-özlüyündə bir mədəniyyət nümunəsi, mənəvi irs deyil, eyni zamanda mübarizə tarixidir". Qeyd edək ki, heykəlin müəllifi Məmmədخانlı İsxan adlı

şəxs olub və o, heykəli 1992-ci ildə hazırlayıb. "Heykəl kifayət qədər gözəl hazırlanıb, hədsiz dərəcədə Nüşabənin alicənablığını, hökmdarlığını, hakimiyyət mücəssəməsi olmasını özündə əks etdirir", deyərək heykəli görən Z.Oruc vurğulayır. Qeyd edək ki, Nizami Gəncəvinin "İsgəndərnamə" poemasında Nüşabə obrazı var. Şair mərd, iradəli, ağıllı və bacarıqlı Bərdə hökmdarı Nüşabə obrazını yaratmaqla yeni tipli dövlət başçısından, ədalətli quruluşdan söhbət açır. Nüşabə XII əsrdə Bərdə hakimi olub.

Azərbaycan son altı ildə ixrac edib. Ukraynadan 16 ədəd MiG-29 Ukraynanın silah satdığı döyüş təyyarəsi alıb. Ukrayna ölkələr arasında Azərbaycan hökuməti 2011-ci ildə silah və və Ermənistan da yer alıb.

Ukrayna Azərbaycana döyüş təyyarəsi və tank əleyhinə idarə olunan raket kompleksləri satıb

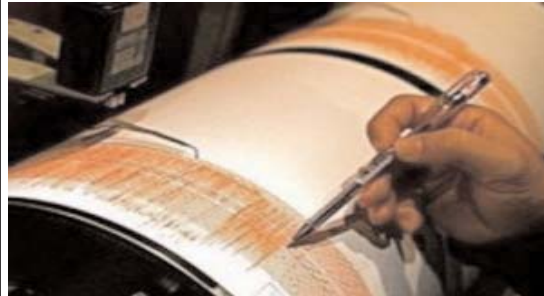
hərbi texnika satışı üzrə hesabatını açıqlayıb. Bu barədə APA Ukraynanın İxrac nəzarət üzrə Dövlət Xidmətinin saytına istinadən məlumat verib.

Postsovet ölkələri arasında ən böyük silah istehsalçılarından olan Ukrayna 2011-ci ildə 117 ədəd tank, 91 ədəd zirehli nəqliyyat vasitəsi, 5 döyüş və təlim təyyarəsi, 2 helikopter və 12 raket buraxılış qurğusu

Belə ki, ötən il Ukrayna Azərbaycana 1 ədəd MiG-29UB döyüş təyyarəsi, 6 ədəd tank əleyhinə idarə olunan raket kompleksi, Ermənistana isə 2 ədəd L-39 tipli təlim təyyarəsi satıb.

Qeyd edək ki, bununla da Azərbaycan 2006-cı ildə Ukraynaya sifariş verdiyi 16 ədəd MiG-29 döyüş təyyarəsinin hamısını silahlanmaya qəbul edib. **rst.az**

Türkiyədə güclü zəlzələ baş verib

Türkiyənin Kahramanmaraş vilayətində Rixter cədvəli ilə 5 bal gücündə zəlzələ baş verib. Zəlzələnin episentri

Andırın rayonunda, yerin 9 kilometr dərinliyində qeydə alınıb. Sakinlər təşviş içində evlərini tərk ediblər. Yeraltı təkanlar qonşu Osmaniyə vilayətində və Adana şəhərində də hiss edilib. İnsan itkisi olmayıb, yalnız bir neçə evdə çatlar əmələ gəlib. /anspress/

Əli Həsənov: "Alternativ fikir olmayan cəmiyyətdə inkişafdan söhbət gedə bilməz"

Ölkənin, cəmiyyətin inkişafı üçün alternativ fikrə həmişə ehtiyac duyulub. Belə bir deyim də var ki, hətta peyğəmbərimizin də alternativ fikrə ehtiyacı olub və o, həmişə bundan istifadə edib. Amma bəzi qrup insanlar var ki, onlar alternativ fikir deyəndə yalnız müxalifət nümayəndəsinin, ya da iqtidarda olmayan partiya sədrinin

münasibətini nəzərdə tutur.

Məsələyə Prezident Administrasiyasının (PA) ictimai-siyasi məsələlər şöbəsinin müdiri Əli Həsənovun fərdi yanaşması var: "Alternativ fikir olmayan cəmiyyətdə inkişafdan söhbət gedə bilməz. Biz Azərbaycanda alternativ fikrin olmasının, çoxfikirliyi, bütün məsələlərə müxtəlif rakurslardan yanaşılmasının tərəfdarıyıq. Yeter ki, bu fərqliliklilik və digər məsələlər obyektiv olsun, ictimai mahiyyət kəsb etsin, ayrı-ayrı şəxslərin ambisiyalarına deyil, ictimai maraqlara söykənsin və onun dəyər meyarı da ictimai maraqlar olsun".

PA rəsmisi alternativ fikrin yalnız müxalif fikir olmadığını deyib və əlavə edib ki, əgər alternativ fikrin göstəricisi kimi Azərbaycanda konkret olaraq yalnız hansısa radikal müxalifət partiyasının sədrinin fikrini götürsək,

onda yanılıq: "Əlbəttə, bu da alternativ fikirdir, amma alternativ fikir yalnız hansısa müxalif fikirdən ibarət deyil. Cəmiyyətdə olan insanların sayı qədər də fikir var. Bəzən bu fikir sahibləri qruplaşıb partiya yaradırlar, bəziləri bir araya gəlib QHT və ya cəmiyyət təsis edir. Lakin onların da hamısı eyni cür düşüncüdür, fərqli fikirlər olur".

Ə.Həsənov ölkə mətbuatındakı fikir fərqliliyinə də diqqət çəkib. Bildirib ki, "Yeni Azərbaycan", "Xalq qəzeti", "Yeni Müsavat", "Azərbaycan" qəzetlərində çıxış edən insanların da hamısı eyni cür düşüncülər, məsələlər haqda eyni formada yazmırlar: "Hətta bəzən "Azadlıq" qəzeti "Azərbaycan" qəzetindən sitat verir. Yazırlar ki, bu gün "Azərbaycan" qəzeti yol-nəqliyyat işçilərini yırıbsürüyüb. Məgər bu, alternativ fikir deyil? Yaxud AzTV-də təşkil olunan

dəyirmi masalarda, bu kanalın "Həftə" proqramında və başqa verilişlərində politoloqlar iştirak edir, hər biri bir məsələ haqda fikir söyləyir, fərqli şərhlər verirlər. Məgər onların hamısı əvvəlcədən hazırlanmış eyni fikirləri söyləyirlər? Əlbəttə, yox. İctimai Televiziyanın dəyirmi masalarında, özəl televiziyanın müxtəlif verilişlərində səsləndirilənlərin hamısı alternativ fikirdir. Əgər biz bu verilişlərdə mitinqlərdə səsləndirilən kimi radikal, dağıdıcı fikir eşitmiriksə, bu o demək deyil ki, televiziyalarda alternativ fikir yoxdur. Belə radikal və dağıdıcı fikirlər mitinqlərdə olur. Məgər Rusiyanın televiziyanında elə radikal çıxışlar var? Türkiyə televiziyanında var? Hansı ölkədə var? Hamısında daha çox konstruktiv, ictimai mahiyyət kəsb edən, ümumiləşmiş fikirlər mətbuata, o cümlədən televiziya çıxarılır. Bizdə də belədir".

PKK Türkiyə ilə sərhəddəki bütün şəhərləri nəzarətə götürüb

PKK Türkiyə sərhədindəki bütün Suriya şəhərlərini öz nəzarətinə götürüb. Teleqraf.com-un Türkiyənin "Sabah" qəzetinə istinadən verdiyi məlumata görə, Suriyadakı qarışıq vəziyyətdən istifadə edən PKK Raco əyalətini tamamilə ələ keçirib. PKK-ya məxsus silah-sursat bu şəhərdə saxlanılır.

Əsasən sivil geyimlərdə olan PKK üzvlərinin nəzarətdə saxladıkları şəhərlərdən vergi adı altında pul yığıqları da verilən

məlumatlar arasındadır. Türkiyənin sərhədinə yaxın Karabulus və Mumuş şəhərlərini də nəzarətdə saxlayan PKK kürdlərin sıx yaşadığı bölgələrdə demək olar ki, öz dövlətlərini yaradıblar. Bu bölgədən sadəcə qondarma Kürdüstanın bayrağını taxan maşınların gedişinə icazə verilir. Digər xəbərə görə PKK üzvləri Suriyanın Kobani şəhərində "Kürd dili məktəbi" adlanan təhsil və mədəniyyət mərkəzi də açıblar. teleqraf.com

Kamal Kılıçdaroğlu: "İsrailə yüz faiz paralel hərəkət edəcək ikinci dövlətin strukturu formalaşır"

İsrailə yüz faiz paralel hərəkət edəcək ikinci dövlətin - birləşmiş Kürdüstanın strukturu formalaşır. Hökumət bunun baş verəcəyini bilmirdi?

SalamNews-un "Doğan" agentliyinə istinadla verdiyi xəbərə görə, bunu Türkiyənin CHP ana müxalifət partiyasının sədri Kamal Kılıçdaroğlu bəyan edib.

Suriyada kürdlərin Türkiyə sərhədinə yaxın bəzi bölgələrdə hakimiyyəti ələ keçirməsi nəticəsində başlayan "Kürd dövləti" müzakirələri ilə bağlı Kılıçdaroğlu da fikrini bildirib: "Suriyada İraq Kürdüstan muxtar bölgəsi kimi bir kürd bölgəsinin yaranacağını hamı bilirdi. Yaxşı, bəs biz nə etdik? Baxın, nəticədə ən çox qazanan İsrail

oldu. Orta Şərqdə onunla yüz faiz paralel hərəkət edəcək ikinci bir dövlətin strukturu formalaşır".

Daha sonra CHP sədri hökuməti uzaqgörən siyasət yürütməməkdə ittiham edib: "Xarici siyasətdə atacağınız addımların nə ilə nəticələncəyini təhlil etmədən, prosesi araşdırmadan necə hərəkət edərsiniz? Xarici işlər nazirinin ən ciddi nöqsanı prosesi təhlil etməməsidir. Bərzaninin prosesdəki rolu aydın deyildimi? Gözlənilməz hadisələr deyildi bunlar. Bunları anlamaq üçün xarici işlər naziri və ya baş nazir olmağa ehtiyac yoxdur. Xarici siyasət mövzusunda Yaxın Şərq bataqlığına sürüklənən bir ölkə olduq". Kamal Kılıçdaroğlu

bildirib ki, Türkiyə hadisələri istiqamətləndirmədi, əksinə, axarında sürüklənməli oldu. Üstəlik, hara sürüklənir - müəyyən deyil. "Baş nazirin də hadisələri istiqamətləndirəcək gücü qalmayıb. Sözləri heç bir Yaxın Şərq ölkəsində ciddi qəbul edilmir. Baş naziri hansı Yaxın Şərq ölkəsi ciddi qəbul edir?", - CHP sədri fikirlərini tamamlayıb. salamnews.org

Əhməd Davudoğlu: "Hələbdə hərbi birləşmələrin cəmləşməsinə dair kəşfiyyat məlumatları əldə etmişik"

Türkiyənin xarici işlər naziri Əhməd Davudoğlu, Hələbdə hərbi birləşmələrin cəmləşməsinə dair kəşfiyyat məlumatları əldə etdiklərini açıqlayıb.

SalamNews-un "Anadolu" agentliyinə istinadla verdiyi xəbərə görə, Davudoğlu bildirib ki, Türkiyə

önümüzdəki bir neçə gün ərzində Hələbdə daha çox insanın ölümü ilə nəticələnən hadisələrin baş verəcəyindən narahatdır.

"Hörmətli Baş nazirinizlə Londonda görüşdük. Həqiqətən, Hələbdəki hadisələr narahatlıq doğurur. Təəssüf ki, ağır silahlarla, ən başlıcası isə hava qüvvələrindən istifadə edilməklə Hələbə təzyiq artırılır.

Hava qüvvələrindən yaşayış məntəqələrində istifadə edilməsi beynəlxalq cinayət sayılır. Önümüzdəki bir neçə gün ərzində Hələbdə daha çox insanın öldürülməsi ilə nəticələnən hadisələrin baş verəcəyindən nara-

hatıq. Bu mövzuda Birləşmiş Millətlər Təşkilatının Baş katibi ilə də söhbət etməyi planlaşdırıram. Digər ölkələrlə də danışıqlar aparırıq. Belə bir hücum həm böyük miqyasda köçün başlaması, həm də Hələb kimi böyük bir iqtisadi və ticarət mərkəzinin dağılması, Suriyanın şah damarının kəsilməsi ilə nəticələnər.

Rəhbərliyin öz ölkəsini belə bir hala çevirməsi həqiqətən də, bəşəriyyətə qarşı işlədilmiş cinayət olar. Bu mövzuda əlimizdən gələni edəcəyik. Atılması lazım olan addımları atacağıq", - Əhməd Davudoğlu deyib.

defence.az

Hələb top atəşinə tutulub

Artıq bir neçə gündür davam edən döyüşlərdən sonra Suriyanın Hələb şəhərinə tanklar və digər ağır hərbi texnika girib. Bununla yanaşı şəhər ağır çaplı topla atəşə tutulub. İlk məlumatlara görə, hazırda gedən döyüşlərdə Müstəqil Suriya ordusunun 2 döyüşçüsü həlak olub. Müstəqil Suriya ordusunun komandanı Memun Gizzi bildirib ki, hazırda 100-dən artıq tank şəhərə doğru gəlir. Qeyd edək ki, dünən gündüz saatlarından başlayaraq şəhər hava hücumlarına məruz qalmışdı. sia.az

Suriyanın Belarusdakı səfiri müxalifətə qoşuldu

Faruk Taha Dəməşqə qayıtmaqdan imtina edərək müxalifətin tərəfinə keçib. Suriyanın Belarusdakı səfiri Faruk Taha Dəməşqə qayıtmaqdan imtina edərək müxalifətin tərəfinə keçib. Bu barədə Türkiyə mətbuatı məlumat verir. Bunadək Suriyanın İraq, Kipr və BƏƏ-dəki səfirləri də müxalifətin tərəfinə keçdiklərini bildirmişdilər. bizimxeber.az

Bəşər Əsəd "inkvizisiya məhkəməsi" yaratdı

Suriya konstitusiyasını və ölkənin Milli Şurasının qərarını əsas tutan prezident Bəşər Əsəd terrorizm-lə mübarizənin həyata keçirilməsi üçün xüsusi məhkəmənin yaradılması barədə fərman imzalayıb. Bu barədə məlumatı Suriyanın SANA dövlət informasiya agentliyi yayıb.

Fərmana uyğun olaraq Suriyanın müxtəlif bölgələrində sözügedən məhkəmənin bölmələri fəaliyyət göstərəcək. Qeyd edək ki, iyulun 18-də Suriyanın Milli Təzlükəsizlik Xidmətinin binasının qarşısında terrorçu-kamikadze tərəfindən həyata keçirilmiş akt nəticəsində ölkənin müdafiə naziri Daud Racix, onun müavini Asef Şaukat, vitse-prezident köməkçisi, sabiq müdafiə naziri Həsən Türkməni, daxili işlər naziri Məhəmməd əl-Şaar və Suriya kəşfiyyatının rəhbəri Hişam Bəxtiyar həyatını itirib. Qeyri-rəsmi mənbələrə görə, hadisə nəticəsində Bəşər Əsədə yaxın dairələrdən daha bir neçə nəfər də terrorun qurbanı olub. Partlayışa görə məsuliyyəti öz üzərinə silahlı üsyançılar götürüb.

Onu da deyək ki, Suriyada 1 ildən artıqdır, Bəşər Əsəd rejiminin istefasını tələb edən qüvvələrlə hökumət birləşmələri arasında qanlı qarşıdurmalar davam etməkdədir. Bu müddətdə ölənlərin sayının 20 mini kediye bildirilir.

PKK 30 TÜRK ƏSGƏRİNİ ÖLDÜRDÜ

Bir neçə gün öncə isə 26 əsgəri öldürmüşdü

FaktXeber.com-un İraqın "Alforatnews" agentliyinə istinadən verdiyi məlumata görə, ötən gün PKK 30 türk əsgərini öldürüb. Bununla bağlı

PKK bəyanat yayaraq bildirib ki, qruplaşma üzvləri Şəmzinan məntəqəsində pusqu quraraq, 30 türk əsgərinin həyatına son qoyub. Qeyd edək ki, bir həftə öncə də terrorçular Hakkarinin Çukurca mahalında əməliyyat keçirərək 26 türk əsgərini öldürüb, 60-nı yaralamışdı. Bu isə bir həftə ərzində 56 türk əsgərinin həyatını itirməsi deməkdir. faktxeber.com

Suriyadan açıqlama: Yağlı tikə ələ keçirmişik

Bir neçə türk zabiti də ələ keçirilib. FaktXeber-in "əl-Aləm" telekanalına istinadən verdiyi

məlumatı görə, Suriya ordusu paytaxt Dəməşqi muzdurlardan təmizlədikdən sonra, İdlib və Hələb şəhərində terrorçulara ağır zərbə endirib. 4000 mindən çox terrorçunu məhv edən Suriya ordusu 7500-dən çoxunu yaxalayıb.

Onların içində Qərb və ərəb ölkələrindən olan 18 kəşfiyyatçı da ələ keçirilib. Bundan əlavə Suriya hökuməti əməliyyatlar zamanı çox əhəmiyyətli olan bir şəxsi yaxaladıklarını söyləyib.

Tutulmuş şəxsin kimliyi barədə açıqlama verilməyə də Suriya tərəfi ona "yağlı tikə" adı verib. Bundan əlavə Hələb şəhərində Türkiyənin bir neçə yüksək rütbəli zabiti də tutulub.

Onların sözügedən şəhərin ətrafında terrorçulara təlim keçməsi bildirilir. faktxeber.com

II yazı

Müstəqilliyə qədər dövlət strukturları milli azlıqların problemləri ilə faktiki məşğul olmurdu desək, bir az ədalətsiz olar. Azərbaycanca Sovet hakimiyyətinin qurulmasından sonra milli azlıqların kompakt yaşadığı regionlarda məktəblər açılmış, ayrı-ayrı xalqların dillərində qəzet, jurnal, kitab nəşrləri ilə birbaşa dövlət strukturları məşğul olmuşdur. Etiraf edək ki, azsaylı xalqların mədəni-maarif inkişafı tarixində Azərbaycanın müəyyən təcrübəsi var. Burada 20-ci illərdə milli məktəblər və mədəniyyət ocaqları açılması, öz milli dillərdə qəzet, kitab və dərsliklərin nəşri, milli aktyor truppaları, əlifba yaradılması sahəsində müəyyən işlər görülmüşdür.

1932-1933-cü illərdə respublikanın məktəblərində dərslər 16 dildə tədris olunurdu (rus, erməni, ləzgi, talış, tat və s.). Lakin bu proses heç də uzun bir dövrü əhatə etməmişdir. Belə ki, 30-cu illərin əvvəllərindən son qoyulmuşdur.

Azsaylı xalqların nümayəndələrindən kadrlar hazırlamaq üçün Bakıda Beynəlxalq Texnikum açılmışdı, Azərbaycan və Rusiya ali məktəblərində isə onlar üçün xüsusi yerlər ayrılırdı.

Azsaylı xalqların problemləri ilə daha intensiv məşğul olmaq cəhdləri...

Azsaylı xalqların problemləri ilə daha intensiv məşğul olmaq üçün 1990-cı ilin aprel ayında Bakıda dövlət orqanları rəhbərlərinin, nazirlik və idarələrin, elmi müəssisə və yaradıcılıq ittifaqlarının, ictimai təşkilatların iştirakı ilə Respublika Müşavirəsi keçirildi. Müşavirə, milli azlıqlarla iş sahəsində yeni istiqamətlər açdı. Qeyd olundu ki, dövlətin və azsaylı xalqların nümayəndələrinin təşəbbüs və səyləri sayəsində respublikada milli azlıqların mənəvi-mədəni tələbatlarının ödənilməsi üçün normal şərait yaradılmışdır. Bakıda və rayonlarda tatarların, ləzgilərin, talışların, Dağıstan xalqlarının, tatar, yəhudi və s. xalqların milli-mədəni mərkəzləri açılmışdır. Azərbaycan Dövlət Nəşriyyatında azsaylı xalqların dilində ədəbiyyat nəşr edən "Göy qurşağı" xüsusi redaksiyası yaradılmışdır. Milli azlıqların mədəniyyət mərkəzlərinin işini əlaqələndirən Respublika Şurası fəaliyyət göstərirdi.

"Azərbaycan Respublikasında yaşayan milli azlıqların, azsaylı xalqların və etnik qrupların hüquq və azadlıqlarının qorunması, milli dil və mədəniyyətlərinin mühafizə edilməsi haqqında" Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 16 sentyabr 1992-ci il tarixli Fərmanında sonra yerli hakimiyyət orqanları milli azlıqların işi sahəsində daha geniş fəaliyyət göstərmişlər. Fərmana müvafiq olaraq 1993-cü ilin yanvarın 1-də Azərbaycan Dövlət Televiziya və Radio Verilişləri Şirkətində talış, ləzgi və kürd dillərində proqramlar hazırlanmağa başlayıb. Bu proses hazırda da davam etdirilir.

Azərbaycanda yaşayan azsaylı xalqların və etnik qrupların problemlərini kompleks şəkildə işləyib hazırlanması üçün 1992-ci ildə Azərbaycan EA Milli Münasibətləri İnstitutu yaradıldı. Azərbaycan etnik tarixi məsələlərini, etnosların dil problemlərini, tarixi və mədəniyyətlərini öyrənən institutları, milli-mədəni mərkəzi və cəmiyyətlər Azərbaycanda aparılan milli siyasəti müxtəlif yönərdən tədqiq edirdi. Eyni zamanda Azərbaycanda və Zaqafqaziya regionunda etno-sosial, etno-milliy və etno-siyasi proseslər diqqətlə öyrənilirdi.

1993-cü ildə 33 milli mədəni mərkəzə fəaliyyət göstərməyə icazə verilmişdir. Asayış orqanlarına göstəriş verilmişdir ki milli əlamətə görə hər hansı ayrı-seçkililiyin qarşısı dərhal alınsın. Milli təşkilat və cəmiyyətlərin normal işi üçün vacib olan inventar, onların yerlə təmin olunması və

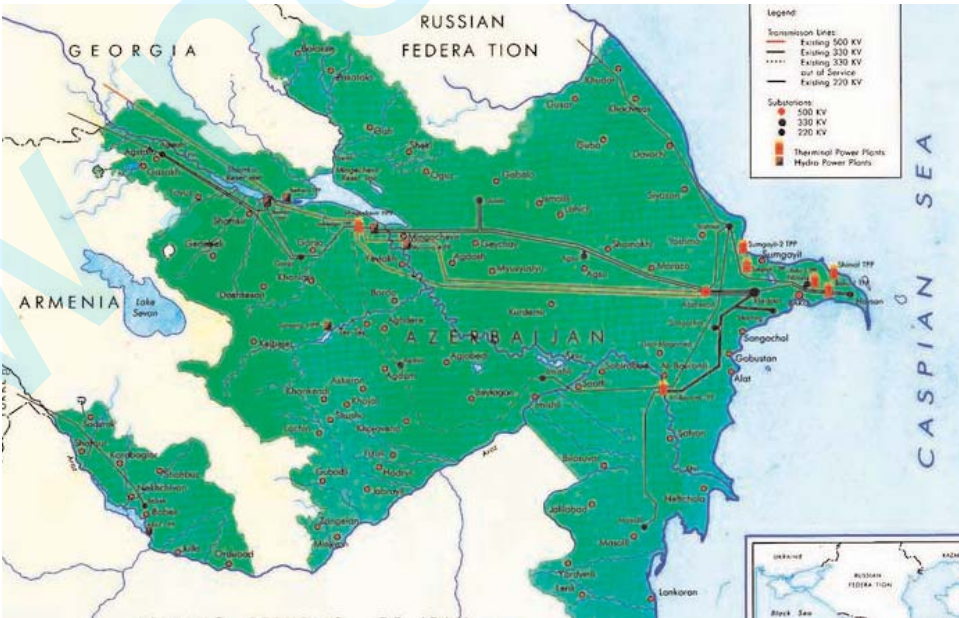
Azərbaycanın etnik mənzərəsi: narahatçılığa əsas varmı?

milli dillərdə qəzetlərin nəşrini maliyyələşdirmək üçün Prezident Fondundan vəsait ayrılmışdır.

1999-cu ildə AMEA-nın Arxeologiya və Etnoqrafiya İnstitutu Prezidentin milli məsələlər üzrə dövlət müşavirliyi ilə birgə Azərbaycanda yaşayan azlıqlarla bağlı beynəlxalq konfrans keçirdi. Bundan başqa Münaqişələr və Dövlət Quruculuğu üzrə London İnformasiya Şəbəkəsi "Links" in təşəbbüsü ilə "Azərbaycanda yaşayan milli azlıqlarla bağlı dövlət siyasəti" mövzusunda beynəlxalq seminar təşkil olundu. Burada bütün milli azlıqların nümayəndələri iştirak etdi, onlar hüquq və azadlıqlarını qoruyan Azərbaycan dövlətinə minnətdarlıqlarını ifadə etdilər. Bu beynəlxalq qurumlar tərəfindən həm milli azlıqlar, həm də dövlət təşkilatları üçün əhəmiyyətli bir tədbir kimi qiymətləndirildi.

Respublikamızda aparılan 1999-cu ilin siyahıyaalınması göstərdi ki, ölkədə yaşayan qeyri-türklərin əksəriyyəti öz ana dilini qoruyub saxlaya bilmişdir. Onlar haqqında yazılan kitablar - dərsliklər, hekayələr və s. çap materialları bu xalqlara yaradılan şəraitin bariz nümunəsidir. Lakin

bəzi hallarda onların - milli və etnik azlıqların, azsaylı xalqların öz içindən çıxan nadürüst insanların davranışları bəzi xoşagəlməz hadisələrin baş verməsinə səbəb olur.

Buna misal olaraq Azərbaycanda müstəqilliyin ilk illərində ləzgilərlə bağlı yaşanan bir sıra problemləri xatırlaya bilərik. Bu hadisələrin cərəyan etdiyi vaxtlarda Milli Məclisin üzvü Asya Manafova mətbuatda çıxış edərək baş verənləri mənfii qiymətləndirmiş və bəyan etmişdir ki, Azərbaycanda ləzgilər yalnız bütün vətəndaşlar kimi sosial problemlərdən şikayətlənə bilərlər.

Bir həqiqət etiraf olunmalıdır ki, hələ 1988-ci ildə yaranmış "Sadval" təşkilatına himayəçilik edən Rusiya, bu gün də onu

Azərbaycana təzyiq şəkildə ehtiyat variant kimi nəzərdə tutur. "Sadval"ı gah qeydiyyatı alan, gah da qadağan edən Rusiya onun fəaliyyətini Azərbaycana qaşı qoymağa müvəffəq oldu. Sonradan məlum oldu ki, "Sadval"ın bu istiqamətdə fəaliyyətində Ermənistan və çox təəssüf ki, İranın da maraqları var idi.

Hazırda Azərbaycanda ölkənin əsas və çoxluq təşkil edən əhalisi - azərbaycanlılar (Azərbaycan türkləri) ilə yanaşı, bir sıra digər millət, xalq və etnik azlıqlar da çiyin-çiyinə yaşayırlar. Dövlətin özünü milli azlıqlara qarşı münasibəti aşağıdakı prinsiplərlə ölçülür:

- dövlətin ərazi bütövlüyü və onun suverenliyi prinsiplərinə qeyd-şərtsiz əməl edilməsi;

- milli azlıqların hüquq və azadlıqlarının qorunması;

- milli azlıqların dillərinin, mədəniyyətlərinin, məişətinin qorunmasında dövlətin təminatı;

- ölkə Konstitusiyası, Milli Məclisin müvafiq qanunları və prezidentin fərmanları əsasında milli azlıqların hüquqlarının qorunması;

Bura həmçinin aşağıdakı aspektləri daxil etməliyik:

- Azərbaycan çoxmillətli ailəsində birgə həyat və fəaliyyətin inkişaf etdirilməsi;

- tarixi dostluq və mehriban qonşuluq əlaqələrinin qorunması;

- ideoloji-hüquqi və mənəvi-psixoloji bazanı möhkəmləndirmək üçün vətənpərvərlik ideyalarının həyata keçirilməsi;

- milli, irqi, etnik, dini mənsubiyətindən asılı olmayaraq bütün ölkə vətəndaşlarının əsl hüquqlarını təmin etmək;

- millətçilik, irqçilik, hallarına yol verməmək;

Azərbaycan Respublikasında ruslar, ermənilər, ukraynalılar, beloruslar, gürcülər, avarlar, ləzgilər, başqırdlar, tatarlar,

başqa xalqlara münasibətdə özü kimi tolerant (başqalarının mövcudluğuna, inamına və fikirlərinə dözümlülük) olmağa vadar edib. Əlbəttə, respublikamızın ərazisində kompakt halında yaşayan bu milli azlıq, azsaylı xalq və etnik azlıqlarla yanaşı, bizimlə birgə bəzi digər millətlərin, xalqların və etnik azlıqların da nümayəndələri yaşayırlar. Daha doğrusu, məlum olur ki, Azərbaycanda sayının azlığından və çoxluğundan asılı olmayaraq, həmçinin özbəklər, qazaxlar, litvalılar, latışlar, moldavlar, estonlar, qırğızlar, taciklər, türkmənlər, abxazlar, aqullar, buryatlar, inquşlar, darginlər, kabardinlər, komilər, qumuqlar, marilər, noqaylar, rutullar, udmurtlar, çeçenlər, çuvaşlar, adıgeylər, çərəkəzlər, qaqauzlar, Orta Asiya yəhudiləri, qaraçılar, ərəblər, aysorilər, əfqanlar, bolqarlar, macarlar, vyetnamlar, yunanlar, koreyalılar, kubalılar yaşayırlar.

Azərbaycanda millətlərarası münasibətlərin vəziyyəti...

Azərbaycanda millətlərarası münasibətlərin vəziyyəti normaldır. Milli azlıqların nümayəndələri ilə söhbətlərdən aydın olur ki, onlar Azərbaycandakı etnik azlıqların, demək olar ki, hamısını qonşu və dost qəbul edirlər. Talış və Ləzgilər bu sırada əvvəlinci yerdə durur.

Milli azlıqların əksəriyyəti etnik azlıqlara özünəməxsusluğunu qorunub saxlaması üçün yardım göstərilməsi üzrə dövlət tədbirlərini bəyənir. Bu, həmin məsələ üzrə ictimai rəyin demokratik Avropa şüuruna yaxın olmasının dələləti edir. Onlar həmçinin millətlərarası münasibətlər sahəsindəki dövlət siyasətini müsbət qiymətləndirirlər. Təbii ki, buna zorla və ya fərmanla nail olmaq qeyri-mümkündür. Düşünürük ki, xalqımız buna ancaq özünün mentaliteti nail olub. Milli azlıqlar özlərinin maraq və mənafeələrinə uyğun gələn bu hala – başqa xalqlara məhz azərbaycanlı münasibəti ilə yaşamağa uyğunlaşırlar. Bu qanunauyğunluğun sayəsində indiyə kimi Azərbaycan tarixində etnik-milliy, dini zəmində toqquşmanın faciəsi yaranmayıb. Həqiqətən də tolerantlıq milli mentalitetimizin xarakterik cəhəti kimi ölkəmizdə stabilliyin əsasına çevrildi. Bunu milli müstəqilliyimizi qazandıqdan sonrakı dövrdə yaşadığımız hadisələr də bir daha təsdiq edir.

Bu istər yuxarıları, istərsə də aşağıları bir digərinə olan münasibətinin birmənalı olaraq davam etməsinin göstəricisidir. Yeni topluma daxil olan həm türkcə, həm də qeyri-türkcə ictimai mühitdə yaşama tərzini eyni olub, etniklə, qeyri-etnik arasında fərq qoyulmayıb.

Bu nüans istər ölkə qanunvericiliyində, istərsə də Azərbaycanın qoşulduğu beynəlxalq Konvensiyalarda əsas prinsip kimi götürülüb. Baxmayaraq ki, Sovet dövrü etnomühiti müstəqil Azərbaycana nisbətən daha sabit olub. Bütün xalqlara eyni - "sovet vətəndaşı" prizmasından baxan kommunist ideologiyası etnomühitin sabit durumuna mənfii təsir göstərən amillərdən yan keçib. Baxmayaraq ki, hər bir etnik azlıq ayrı-ayrılıqda təhlil olunub, onların inkişaf dinamikası nəzərdən qaçırılmayıb. Amma bütün bunlar bərdə cəmiyyət heç vaxt məlumatlandırılmayıb. Elə bir şərait yaradılıb ki, milli azlıqları əhatə edən sosial təbəqə də öz növbəsində bu kimi məlumatları mənimseməyə belə maraq göstərməsin. Bu proses Azərbaycanın müstəqillik qazanmasına qədər davam edib.

Bəşər Əsəd müxaliflərə qarşı hərbi aviasiyanı işə salıb

Suriyada hökumət əleyhinə kütləvi aksiyaların, qiyamın başladığı 17 ay ərzində ilk dəfə müxaliflərə qarşı hərbi aviasiyadan istifadə edilməyə başlanıb. İyulun 24-də günorta saatlarından başlayaraq, Hələb şəhərində müxalif Suriya Azadlıq Ordusunun nəzarətinə keçən məhəllələrə qırıcı təyyarələr raket-bomba zərbələri endirməyə başlayıb. Bu, artıq Suriya prezidenti Bəşər Əsədə sadıq ordu bölmələrinin quru əməliyyatları ilə müxaliflərlə bacarmadığını üzə çıxarıb. Bu arada isə Bəşər Əsədə bağlı Suriya hərbi qüvvələri namaz vaxtı məscidə atəş açıb. Hadisə nəticəsində məsciddə təvəh (ramazana aid ibadət) namazı qılan 30 nəfər ölüb. Həmə şəhərinin Şəria kəndində baş vermiş hücum nəticəsində onlarla möminin yaralandığı bildirilir. Suriyanın Kipr Respublikasındakı səfiri Lamiyə əl-Həriri müxalifətin tərəfinə keçib. Bu barədə Əl-Ərəbiyyə telekanalı məlumat verib.

Telekanalın məlumatına görə, müxalifətin tərəfinə keçdikdən sonra əl-Həriri Qətərə yola düşüb və indiyədək oradadır. Hələlik əl-Həririnin özü bu məsələ ilə bağlı rəsmi bəyanatla çıxış etməyib.

Bir müddət əvvəl Suriyanın İraqdakı səfiri Nuvaf əl-Faris də müxalifətin tərəfinə keçdiyini bəyan etmişdi.

General xalqı Bəşər Əsədi mühakimə etməyə çağırır

İyulun əvvəllərindən Suriyadan Fransaya qaçan keçmiş briqada generalı Manaf Tlas "Əl-Ərəbiyyə" telekanalı ilə Suriya xalqına müraciət edib. Tlas öz müraciətində Suriya hərbcilərini prezident Bəşər Əsədin törətdiyi cinayətləri mühakimə etməyə çağırır.

Keçmiş briqada generalı həmçinin bildirib ki, suriyalılar ölkəni azad etmək üçün birləşməli, özü də bunu ölkəni dağıtmadan etməlidirlər. "Mən sizə bir rəsmi kimi deyil, Suriyanın, Suriya ordusunun bir oğlu kimi müraciət edirəm. Sizi Suriyanın vahidliyini qorumaq və yeni Suriya qurmağa başlamaq üçün birləşməyə çağırıram", - Manaf Tlas belə deyib.

Dünən Türkiyə Suriya ilə sərhədinin rəsmən bağlanması ilə bağlı qərar qəbul edib. Bu barədə Türkiyənin gömrük naziri Həyati Yazıcı bildirib.

Öz növbəsində Rusiyanın xarici işlər naziri Sergey Lavrov Türkiyənin Suriya ilə sərhədlərini bağlamasına münasibət

bildirib. Kiprli həmkarı Eratu Kozaku ilə birlikdə keçirdiyi mətbuat konfransında çıxış edən Sergey Lavrov Türkiyə ilə Suriyanın sərhəd məntəqələrinin "Əl-Qaidə"yə bağlı qrup tərəfindən ələ keçirildiyi ilə bağlı bəzi məlumatların olduğunu söyləyib: "Suriyanın İraq və Türkiyə ilə sərhəd məntəqələrinin Suriya müxalifəti tərəfindən ələ keçirilməsi ilə bağlı yayılan məlumatlar araşdırılır". Nazirin sözlərinə görə, terrorçuların bölgəni işğal etməsinə bəzi ölkələr də dəstək verir: "Rəsmi Moskva bunu bilmək istəyir: Bu ölkələrin məqsədi nədir?" Onların Suriya konfliktinin həllində əsl mövqeyi nədən ibarətdir?!"

Moskva Dəməşqə xəbərdarlıq edib

Rusiya Xarici İşlər Nazirliyi (XİN) Suriya hökumətindən kimyəvi silahların istifadə olunmasını qadağan edən protokola əməl olunmasını tələb edib.

Bununla bağlı Rusiya XİN-dən verilən açıqlamada Suriyanın 1968-ci ildə 1925 sayılı kimyəvi və bioloji silahların istifadə olunmasını qadağan edən Cenevrə protokolunu imzaladığı xatırladılıb: "Rusiya Suriya hökumətinin beynəlxalq öhdəliklərə gələcəkdə də sadıq qalacağını gözləyir".

Xatırladaq ki, Suriya Xarici İşlər Nazirliyinin mətbuat xidmətinin rəhbəri Cihad Makdisi əllərində olan kimyəvi silahları Suriya vətəndaşlarına qarşı istifadə etməyəcəklərini, ancaq xarici düşmənlərə qarşı istifadə edə biləcəklərini söyləyib.

"Bəşər Əsəd Rusiyadan təlimat almır"

"Suriya prezidenti Bəşər Əsəd Moskvadan hər hansı bir təlimat almır". Bu fikirləri Rusiya Federasiyasının BMT-dəki daimi nümayəndəsi Vitali Çurkin bildirib. Onun sözlərinə görə, Bəşər Əsədin rəsmi Moskvadan təlimat alması ilə bağlı iddialar əsassızdır: "Bəşər Əsəd vəzifəsindən getmək istəmir, çünki bu, vəziyyəti daha da gərginləşdirəcək". Suriya XİN rəsmisinin kimyəvi silahların istifadə olunması ilə bağlı açıqlaması Rusiyada gündəm mövzusu olub. Rusiya Silahlı Qüvvələri Baş Qərargahındakı mənbə "Kommersant" qəzetinə açıqlamasında Suriyanın ciddiyyə alınacaq qədər kimyəvi silahı olmadığını söyləyib. Mənbə Rusiyanın münaqişə bölgəsinə hərbi qüvvə göndərəcəyi ilə bağlı iddiaları da təkzib edib.

zaman.az

PKK İLƏ QARDAŞIQ

Fazil Mirani: "Başqa kürdlərin işinə qarışmırıq və istəyirik ki, bizim də işimizə onlar qarışsınlar."

Şimali İraqdakı regional Kürd rəhbərliyinin lideri Məsud Bərzaninin partiyası olan İraq Kürdüstan Demokratik Partiyasının rəsmisi Fazil Mirani, Suriyadakı PKK döyüşçüləri ilə bağlı fikirlərə aydınlıq gətirib. Müxtəlif ölkələrdəki PKK döyüşçüləri ilə qardaş olduqlarını bildiren partiya rəsmisi, lakin bunun onların ölkələri ilə müharibə aparan zaman birgə döyüşmək mənasını vermədiyini açıqlayıb. "Onlar İraqdan fərqli bir ölkədə mübarizə aparır. Biz qardaşıq, amma ortağ deyilik. Biz bütün kürdlərlə qardaşıq. Amma hər bir cərəyan başqa siyasi sistemdə yaşayır. Digər kürdlərin işinə qarışmırıq və istəyirik ki, bizim də işimizə onlar qarışsınlar."-deyə Mirani əlavə edib.

Qeyd edək ki, "Bağdad" televiziyasının

suallarını cavablandıran Fazil Mirani həmçinin bildirib ki: "Suriyada peşmərgəyə ehtiyac yoxdur. Bütün Suriya xalqı kürdlər, ərəblər və o biri etnik qruplar silahlıdır və Suriya ordusundan ayrılmış vəziyyətdədirlər. Başqa bir ölkəyə xüsusilə də Suriya kimi qonşumuz olan bir ölkəyə peşmərgə göndərməyə haqqımız yoxdur."

xezerxeber.com

Suriya bombası Türkiyəni "kürd şapalağı" ilə partladır

PYD üzvlərinə paylandığı deyilir.

Türkiyənin "Milliyət" qəzeti İranın "Rulav" qəzetinə istinadən bildirir ki, PYD Suriya qoşunlarının kürd yüksəkliklərindən çıxacağı ilə bağlı öncədən məlumatlandırılıb və ərazi tərk edilən kimi kürdlər nəzarəti ələ alıblar.

Bildirildiyinə görə, İraq Kürdüstanının rəhbəri Məsud Bərzani də PKK və PYD ilə Suriyanın şimalında Qərbi Kürdüstanın yaradılmasına dair razılığa gəlib. Bir şərtlə ki, dövlət institutları üzərində kürd bayrağı dalğalansın. Bu sazişin qorunması müqabilində Bərzaninin maliyyə və siyasi dəstək vəd etdiyi də önə çəkilir.

"Milliyət" həmçinin yazıb ki, PYD ilə Bəşər Əsədə qarşı çıxan Azad Suriya Ordusu arasında da anlaşma əldə olunub. Anlaşmaya görə, kürdlər ərəb torpaqlarını tutmayacaq, ASO da kürdlərin məskunlaşdıqları ərazilərə doğru irəliləməyəcək.

B.Əsədin Türkiyə ilə sərhəd ərazilərin kürdlərə verməsi ilə bağlı qərarının Türkiyənin hakim dairələrində ciddi narazılıqlar doğurduğu məlumdur. Hazırda bölgədə Ankaranın heç planlaşdırmadığı oyunların getdiyi - Suriya ilə sərhəddə İraqdakı muxtariyyətdən sonra ikinci kürd dövlət qurumunun yaradılması istiqamətində proseslərin vüsət aldığı vurğulanır. Bu, Əsədin daim ona təzyiqlər göstərən Türkiyəyə qarşı əks addımı kimi dəyərləndirilir.

ensonxeber.com

Nəsiminin məzarı bombalanır

Suriyada gedən qanlı döyüşlərdə Azərbaycan da ağır itki verə bilər. Bu itkinin nədən və ya kimdən ibarət olduğu barədə Mir Şahinin reportajı.

Suriyada üsyançılar və hökumət qüvvələrinin Hələb şəhərinə nəzarəti ələ keçirmək üçün apardığı müharibə Y U N E S K O - n u n siyahısında olan bu

qədim mədəniyyət və tarixi abidələr mərkəzini hər gün daha şiddətlə darmadağın edir. "Min bir gecə" nağıllarının əsrarəngiz şəhəri Hələbdən demək olar ki, indi yalnız mobil telefonların kamerasına çəkilərək pozucu keyfiyyətlə dünyaya yayılan bu kadrlar qalıb. Hələb Azərbaycana bir başqa səbəbdən xüsusilə əzizdir. Böyük Azərbaycan şairi İmadəddin Nəsiminin məzarı mehiz burada yerləşir. Son zamanlar artıq qırıcı təyyarələrin də qatıldığı bombardmanlar Hələbi artıq

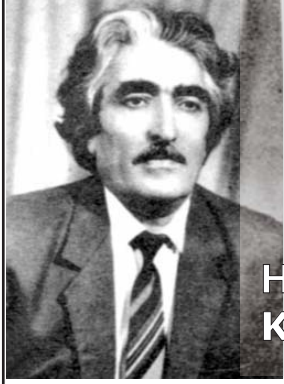
viran qoyub. İmadəddin Nəsiminin məzarının bu dəqiqələrdə hansı vəziyyətdə olduğunu deyə biləcək bir kəs hələ ki, yoxdur. Necə deyirlər uşaq - böyüklü hamının ət məşinindən keçdiyi bir ölkədə məzar axtarmaq bəlkə də qəribə görünür. Amma İmadəddin Nəsimi Azərbaycanın rəmzi olaraq tamamilə başqa bir mənə daşıyır. Azərbaycan dövləti, Mədəniyyət və Turizm Nazirliyi, Xarici İşlər Nazirliyi, YUNESKO-dakı nümayəndəmiz əlindən gələn, hətta gəlməyeni belə

etməlidir ki, Nəsiminin məzarı, onun bu günkü vəziyyəti barədə müfəssəl məlumat əldə edə bilsin. Təkrar edirik, Hələb bir şəhər olaraq YUNESKO tərəfindən qorunur. Amma necə qorunduğunu bu kadrlar bizdən yaxşı bilir.

Nəsiminin məzarı da bundan artıq qorunmayacaq.

Azərbaycan nələrsə etməlidir. İraqda müharibə gedəndə bəxtimiz gətirdi, Kərbəladə Məhəmməd Füzulinin qəbrini Allah saxladı. Bəlkə də İmam Hüseynin ayaqları altında dəfn olduğu üçün. Nəsiminin məzarı isə təkdir. O bu saat Allah bilir nələr çəkir. Bunu hər bir azərbaycanlı öz dərisində hiss etməlidir. Çünki Nəsiminin dərisi yoxdur. O çoxdan soyulub.

anspress.com

**Hüseyin
Kürdoğlu**

LAÇINDA

Möhlet ver, ey tanrı, möhlet ver bir az,
Laçın azad olsun, ölüm Laçında.
Öpüm torpağını ölümdən əvvəl,
Bir dinə-imana gəlim Laçında.

Axsın ağ suları qoy axım-axım,
Qırxqızın döşünə ay-ulduz taxım.
Zəfər bayrağıma vüqarla baxım,
Ölümün üzünə gülüm Laçında.

Könlüm qanad açsın dağlar boyunca,
Lalələr sayrışsın ulduz sayınca.
İçsin Həkəridən, içsin doyunca
Bu təşnə dodağım-dilim Laçında.

Ah çəkib qayalar, daşlar ağlamış,
Kimsəsiz gədiklər el soraqlamış.
Göllərin aynası qubar bağlamış,
Özüm qubarını silim Laçında.

Ağlar gözlərimlə Kürəm, Arazam,
Qüdrətim çatarmı bu dərdi yazam.
Nə vaxtdan həsrətlə köklənmiş sazam,
Sevincə köklənər telim Laçında.

Gözəllər gəzdikcə yaşıl yaylağı,
Səngisin sinəmin göynəyən dağı.
Atamın yurdunda sönmüş ocağı
Qalası, yandırısın əlim Laçında.

Kürdoğlu qalması dünyada naçar,
«Bir yandan bağlayan bir yandan açar».
Məzarımın daşı şəfəqlər saçar,
Məni basdırarkən elim Laçında.

10.X.1998

ŞUŞA DƏRDİ

Ya rəbb, haçan yuxularım çin olar,
Yetişərəm vüsalına Şuşanın?!
Üç ildir ki, qan ağlayır gözlərim,
Həsret qalib camalına Şuşanın.

Qarabağa düşdü şeytan güzarı,
Gül fəslində xəzan oldu gülzarı.
Yaralıdır Vaqifimin məzarı,
Necə dözümlü bu halına Şuşanın.

Ay da, gün də burdan keçər pərişan,
Heç qaldımı o büsatdan bir nişan.
Bu zəmanə, bu ruzigar, bu dövran,
Gələrdimi xəyalına Şuşanın?!
Nə vaxt yanar Qırxqızımın çırağı,
Nə vaxt gələr elin dönüş sorağı.
Bir kamandır, ağlar İsa bulağı,
Ağı deyər əhvalına Şuşanın.

Alınmazdı Pənah xanın qalası,
Özümüzədən gəlməsəydi belası.
İgid gerek yad əlindən alası,
Bir gün doğsun iqbalına Şuşanın.

Harayına, imdadına yetən yox,
Dağlarında cəh-cəh vurub öten yox.
Şuşa yoxsa, Laçın yoxsa, vətən yox,
Cavab nədir sualına Şuşanın?!
Nə gündəsən, vay obalar, vay ellər,
Göz yaşları Qarqar kimi çay ellər.

Dara çəkin, divan tutun, ay ellər,
Kimdir səbəb zavalına Şuşanın?!

Müsbətdir ana yurdun hicranı,
Ədalətin haqq divanı bəs hanı?
Başdan-başa versələr bu cahanı,
Dəyməz bircə misqalına Şuşanın.

Bənzəyirdi dağ başında ağ taca,
Tacımızı kimlər qoydu hərraca.
Harsun oğlu dirmaşdı yal-yamaca,
Yiyə çıxdı cəlalına Şuşanın.

Necə yatsın şəhid olub yatanlar,
Sağdır hələ bu torpağı satanlar.
Namusunu ayaqlara atanlar
Haram qatdı halalına Şuşanın.

Qırılsaq da əksərimiz, yarımız,
Bu tilsimdən gerek çıxsın yarımız.
Qalmadımi qeyrətimiz, arımız,
Çarə tapaq məlalına Şuşanın,
Bir yol açaq iqbalına Şuşanın.

20.05.1995

SAÇIN AĞARANDA

Saçın ağaranda baxtın uyusa,
Hər gündə başına bir savaq gələr.
Sönük ocağına, yavan süfrənə
Nə dayı, nə əmi, nə qardaş gələr.

Ceyran ota gələr, bildirçin dənə,
Qurd gözünü dikər dumana-çənə.
Maral baxışlılar görünməz sənə,
Yol üstə qarşına gözü çaş gələr.

Su çıxmaz quyuya kəndir sallasan,
Sənə buyunuz çalar baş sığallasan.
Səndən barınmışa adam yollasan,
Qayıdar, üstünə əliboş gələr.

Sənəmlərin qaşu dönər qılınca,
Saya salmaz səni nöqtə xalınca.
Göndərsən xeyirli bir iş dalınca,
Çapçaq gedənin toşhatos gələr.

Axırı budurmu yükü əyənin,
Namərdlərə baxıb, qəmlər yeyənin.
Bir zaman sözüne inci deyənə,
Əlindən üstünə qara daş gələr.

Yenə könlüm sazı həsrətlə dindi,
Biçarə Kürdoğlu dərd atı mindi.
Bu dünya elə bil qanlımdır indi,
Gözümdən dəmbədəm qanlı yaş gələr.

HƏLƏ GÖRMƏSƏM DƏ İSTANBULU MƏN

Hələ görməsəm də İstanbulu mən,
Könlümün gözüylə görmüşcə varam.
Doya bilmədiyim yar qoynu kimi,
İsti qucağına girmişcə varam.

Çəkib gözlərimə lələklərini,
Qanımda duymuşam diləklərini.
Gülhanə parkının çiçəklərini
Nazim həsrətiylə dərmışcə varam.

Zəhmimi görsəm də boranın, qarın,
Kərəmə, eşqindən dönmərəm yarın.
Sahildə nazlanan o şux nigarin
Sarışın saçını hörmüşcə varam.

Sarıldım boynuna rüyalarda mən,
Bir Məcnuna döndüm Adalarda mən.
Bosfora göz açan odalarda mən,
Yüz ilin ömrünü sürmüşcə varam.

Yolumdan çəkilib qanlı əjdaha,
Köksümə süngülər tuşlanmaz daha.
Açılıb Rum yolu, şükür allaha,
Dirilik suyuna irmişcə varam.

DEWRAN Ü EWLAN

*(Rewayî helbestvan û zanyarê Kurdî
eyan Wezîrê Nadîrî dikim)*

Her dewranek xwe ra tîne ewladan,
Ew carekê tîne dinê sedşalan.
Ji xwe ra ew dèhlin şûna û şopan,
Bilind dîkin nav-dengê xwe wek Sîpan.

Fikrê xwe va dibin hebûn, xezne, kan,
Bi navê wan tîne naskirin gelê wan.
Tê nivîsar navê wan tîpên zêrîn,
Karê wana tîne kişandin bi mîzîn.

Ji bîr naçe xebata wan kiriye,
Ked-heda wan ji boy me diyariye.
Nava wan da pir bilindî Nadîrî,
Bi hurmetî, bi nav-dengî, qadirî.

Helbestvanî, fîlosofî û zanyar,
Min ra bûyî sermyan, reber, berpirsyar.
«Nubar»a te nav Kurda da eyane,
Wek Dîwana Xanî, Feqîyê Teyrane.

Emrê teyî ter nivcî hişt felekê,
Zanêbûna te pir bû wek berekê.
Cem û kanî dixulxulî, dikişiya
Şewq û semal dida dinê, her ciya.

Boy komara Mehebadê te karkir,
Gelê meyî bindest ji xewê rakir.
Boy azayê te kir hewar û gazî,
Te pir kar kir ji boy gelêx wek Qazî.

Behremê ku te nivîsin min xwendin,
Bi qîmetin, bi çewherin, bi çandin.
Di nav bera teye ulum da bûm mîvan,
Rîça teva meşyam, bûme helbestan!

MESÛD BARZANÎ RA (Rewayî 60-saliya rêberê kurd dikim)

Hatî dinê di malbeta mezin da,
Kal-bavê te, ji boy welêt pir ked da.
Bûne simbol boy azaya gelê me.
Dane me da nav û namûs, axa me.

Emrê xwe da, te nedîte rihetî,
Ketî nava şer û dewa zarotî.
Te şer dikir pêş dijmina wek şêran,
Pêşmergeyî, egîr, mîrxas, qehreman.

Kozikê da nêçîrvanê dijminî,
Azayê ra, ra û tivdîr, mizgînî.
Ji neheqye, zor-zulmetê bêzarî,
Pêş dijmina, fel-firaza hişyarî.

Rêberêkî aqilbendî û rêzan,
Eslê xwe va tuyî xasî, ji Berzan.
Rizgarî te mera anî wek xelat,
Bela dibe li Bakûr û Rojhilat!

Bi xwîna gel, bi merxasî, deste zor,
Te gel kiriye xayî dewlet, al û mor.
Ji kesî tu, îdî nakin talaş, xem,
Tê ala me bakî şev, roj û her dem.

Ev pir salin, ketî nava şoreşê,
Nava dewa, qal û cenga û meşê.
Dixwazî tu aza bikî çar parça,
Miyaserkî nêr-merema, armanca!

SEHÎDÊ İBO RA (Rewayî mirina hekîmê destzêrî dikim)

İro li gundê me şîn û giriye,
Caw dane min da Sehîd wefat bûye.
Nişkêva ber çavê bû mij û dûman,
Ketme mitalan, fikran û xeman.

Dilê min xerav bû, min xwe-xwe ra got:
-Nema dewranê da namûs û gîret.
Fikirm gelekî, min dil, ceger xwe sot,
Lingê min lerîzin, cem nema taqet.
Nûra apê Rizgo îdî vîsyabû,
Tavê şemala xwe wiya nedabû.

**Hesênê
Hecîsilêman**

Şehîd gule kirbûn, ew xêrxazê baş,
Xortê me Kurdayî rindî, beşerxweş.

Dabû wî edvara emir û jîne,
Kesî ra nekîrbû xeydî û kîne.
Dijmin û neyara ew bê gune kuşt,
Wî nav dilê me da derd, kul, keder hişt.

Erd û ezman reş bûn, wan kire gurîn,
Bar kir ji dinyayê hekîmê destzêrîn.
Emê tu car, tu wext wiya bîr nekin,
Nav û dengê wiya bilind xayîkin.

BİRÊ MİN RA

*(Rewayî 60-saliya
Huseynê Eylaz dikim)*

Diçî riya kal-bava da,
Wê râyê da, te cefa da.
Weysêta wan te pêk anî,
Bi serkeftin û mîranî.

Çêkir mizgevtî ji bona gel,
Ji piştta xwe peyakerî şel.
Te derd û kul ji dil rakir,
Dilê gelê xwe te şakir.

Boy gelê xwe xizmetkarî,
Wî karî va ne bêzarî.
Bîrê delal, welatparêz,
Navê te tîne hildan birêz.

Emekê min te pir kişand,
Sexîrya min ji dil birand.
Min ra bûyî sermyan, rêber,
Riya teye boy min cewher.

Pêş çetinya nehelyayî,
Bûyî pola neteweyayî.
Te kar kir boy xwîşk û bira,
Ji bona wan bûyî çira.

Şuxulê te tîne li ber çeva,
Weke karê dê û bava.
Navê xwe te bilind kir jor,
Da destê xwe serwêrî, mor!

Gêhiştîyî xer xweşiyê,
Azayî û bextewariyê.
Aqil, kemal, loxman, jîrî,
Ji bo namin bawer-bîrî.

Pîroz dikim 60-saliya te,
Xwedê emri pir bide te.
Şabe neví, qîz-kura va,
Qewm-lêzim û bira va!

XWELIYA DÊ

Şîrê xweyî helal te daye min da,
Ez bi saya teva, bûm xayî mal da.
Dinê da her tiştî tu şîrîntîrî,
Min ra mal û milkî û kana zêrî.

Mezintaya xwe va, tu pir eyanî,
Bi kan û xezna va, bedew û şênî.
Gelekî ezîzî, tu wek dayka min,
Bahayî ji min ra, tu wek emrê min.

Ez hînî te bûme, ji te naqetim,
Xemla teye bedew destêx bernadim.
Rojê xweşe, bedew, tu dibî pêşda,
Tê benda derxêrî, ji nava derda.
Ji boy bendê ezmîn, tu dê û bavî,
Didî min jiyane, tîne tim min ra bî.

Türkiyə bura girsə, bölgə qan gölünə çevrilər - Suriya Ali Kürd Şurasının üzvü

Türkiyə bura girsə, bir daha çıxa bilməz, əgər Türkiyə müdaxilə edərsə, bölgə qan gölünə çevrilər. SalamNews-un "Milliyyət"ə istinadla verdiyi xəbərə görə, bunu Məsud Bərzaninin birleşdirdiyi və Suriyanın kürd

bölgələrində hakimiyyəti ələ keçirən "Ali Kürd Şurası"nın nümayəndəsi Muhiddin Şeyhali açıqlamasında bildirib.

Şeyhali deyib: "Biz kürd bölgələrini (Afrin, Kobani, Aynəl Ərəb, Kamışlı) döyüşmədən ələ keçirdik.

Bəşər Əsəd rəhbərliyi artıq çarəsiz və gücsüz vəziyyətdə idi. Burada bir iqtidarı onsuz da qalmamışdı. Biz buradaydıq və yaranan boşluğu doldurduq".

Devriləcəyini anlayaraq Türkiyəni çətin vəziyyətə salmaq üçün Bəşər Əsədin bu bölgələri bilərəkdən kürd dəstələrinə təhvil verdiyi məlumatlarının təbliğat olduğunu iddia edən Şeyhali bildirib: "Məqsədimiz Suriyadakı kürd problemini sülh yolu ilə həll etməkdir. Əsəd getdikdən sonra şəffaf seçkilər yolu ilə yaradılacaq xalq hökumətində kürdlərin tam təmsil edilməsini və hüquqlarının geri verilməsini təmin etməkdir. Məqsədimiz qan tökmək deyil. Kürdlər, əlbəttə, vahid Kürdüstanı xəyalı ilə yaşayırlar. Bizim də belə bir xəyalımız var, ancaq

bununla bağlı proqramımız, planımız yoxdur. Məqsədimiz bu deyil". PKK ilə Bağlı Şeyhali qeyd edib ki, bu, Türkiyədə fəaliyyət göstərən bir təşkilatdır və Türkiyədəki kürd probleminin sülh yolu ilə həll edilməsini dəstəklədiklərini vurğulayıb.

Şeyhali Türkiyənin Baş naziri Rəcəb Tayyib Ərdoğanın "Suriyada kürd dövləti qurularsa, müdaxilə edəcəyik" açıqlamaları ilə bağlı deyib: "Türkiyədə çox sayda ağıllı adam var. Hörmətli Ərdoğanın belə bir addım atacağını düşünmürəm. Türkiyə bura girsə, bir daha çıxa bilməz. Qan gölünə çevrilər bura. Biz qan tökülməsini istəmirik. Öz problemlərimizi Suriya konstitusiyası çərçivəsində dialoq yolu ilə həll etmək əzmindəyik".

Əsədin alternativi Ankaraya gəldi

Suriya diktatorunun keçmiş general dostu Türkiyədə mühüm görüş keçirdi və rejimin sirlərini açıqladı. Suriyada gərginlik davam edir. Ölkənin ikinci ən böyük şəhəri Hələb uğrunda hökumət qüvvələri ilə üsyançılar arasında şiddətli döyüşlər gedir. Bəşər Əsədin əmrindəki qüvvələri şəhəri havadan və qurudan bombalayır.

Müxaliflər isə hökumət qüvvələrinin şəhərə nəzarəti ələ almaması üçün dirəniş göstərir. Yaşanan döyüş nəticəsində onlarla insanın öldüyü bildirilir. Müxalifət Bəşər Əsədin Hələb üzərinə güclü hücumu hazırladığını açıqlayıb. Fəalların sözlərinə görə, Dəməşq və Həmadan Hələbə doğru 100-dən çox tank və hərbi texnikanın gətirilməsi başlanıb. Şəhərdə ölüm-qalım savaşının başlanması an məsələsidir. Hökumət qüvvələrinin Deyr əz Zor, Həma və Homs şəhərlərini də bombaladığı deyilir.

Qarşıdurmalar Suriya-lordaniya sərhədinə də sıçrayıb. Ordunun ölkədən lordaniyaya qaçanlara atəş açması nəticəsində lordaniya sərhəd qoşunları ilə Suriya əsgərləri arasında atışma başlayıb. Qaçqınlar Deraa şəhərinin Əş-Şəhab rayonundan lordaniyaya keçməyə cəhd ediblər. Məlumata görə, atışma nəticəsində xeyli insan yaralanıb. Həmçinin atışmada 1 uşaq həlak olub.

Bu arada Suriya parlamentində Hələb şəhərini təmsil edən millət vəkirlərindən İxlas əl Bədəvi ötən gün ölkəsinin tərk edərək Türkiyəyə sığınıb. "Sky News Arabia"ya danışan millət vəkili "Türkiyəyə keçdim. Bu zorakı rejimdən təməl haqlarını istəyən millətə edilən təzyiqlik və zülm səbəbindən qaçdım" deyərək bildirdi. Bədəvi may ayında işə başlayan və Əsədin BƏƏS partiyasının çoxluq təşkil etdiyi parlamenti tərk edərək başqa bir ölkəyə sığınan ilk millət vəkili.

Bəşər Əsəd rejiminin xalqa qarşı zorakılıqları artırmasına etiraz edərək müxaliflərin tərəfinə keçən Respublika Qvardiyasının briqada komandiri, gen-

eral Manaf Tlas sığındığı Fransadan Türkiyəyə gəlib. Əlavə edək ki, Tlas ailəsi Suriyada nüfuzlu ailələrdən sayılır və Manaf Tlasın atası Mustafa Tlas Hafiz Əsəd dönəmində müdafiə naziri postunu tutub.

Manaf həm də Bəşər Əsədin yaxın dostu sayılırdı. Müxaliflərin tərəfinə keçən Manaf Tlas suriyalılara səs-lənərək birləşməyə və Əsəd rejiminə qarşı vuruşmağa çağırış etmişdi. O, həmçinin Əsəddən sonra Suriya rəhbərliyinə iddia edərək xalqdan şans istəmişdi.

Davudoğlu ilə iftar süfrəsində nələr müzakirə olundu?

Müəyyən dairələrdə Bəşər Əsədin alternativi olaraq qəbul edilən Manaf Tlas Türkiyəyə gəlib. Gizli reallaşdırdığı səfəri zamanı onu xarici işlər naziri Əhməd Davudoğlu qəbul edib. İftar süfrəsi ətrafında reallaşan görüş 1 saat

davam edib. General görüşdən sonra Türkiyədən ayrılıb. Tlasla Davudoğlunun görüşünə Türkiyə kəşfiyyatının (MIT) rəhbəri Hakan Fidan ilə XIN-nin Yaxın Şərq üzrə məsləhətçisi diplomat Xalid Çevik də qatılıb.

Türkiyə mediasının xəbərinə görə, görüş zamanı Suriyadakı son hadisələr, Türkiyə-Suriya sərhədini kürdlərin nəzarətə götürməsi başda olmaqla Bəşər Əsəddən sonrakı ssenarilər müzakirə olunub. Tlas Suriyada ordunun qurulması, insan və silah gücü, kimyəvi silahların mövcudluğu və saxlandığı yerlər, Bəşərə Əsəd sadıq

qüvvələrin yaradılması və fəaliyyəti haqqında ətraflı məlumatları türkiyəli rəsmilərin diqqətinə çatdırıb.

Xatırladaq ki, Manaf Tlas hakimiyyət əleyhinə etirazlar başlayanda Bəşər Əsədi islahatların qarantı kimi görürdü. Lakin sonradan yanıldığını anlayaraq etiraz əlaməti olaraq müxaliflərin tərəfinə keçdi. Manaf Tlas Suriyada dövlətin deyil, rejimin yıxılması lazım olduğunu bildirir.

Ərdoğan suriyalı kürdlərə sərt mesaj yolladı

Türkiyənin baş naziri Rəcəb Tayyib Ərdoğan Suriyadakı kürdlərin bəzi bölgələri ələ keçirməsi və muxtariyyət iddiasına münasibət bildirib. Baş nazir İngiltərə səfərindən öncə hava limanında jurnalistlərin suallarını cavablandırarkən deyib ki, Ankara Suriyanın şimalında bir terror təşkilatının düşərgə yaratmasına və Türkiyə üçün təhdid olmasına icazə verməyəcək. PKK və təşkilatın Suriya qolu PYD-nin birləşərək vahid mövqedən çıxış etməsinə toxunan Ərdoğanın sözlərinə görə, Türkiyə lazımı addımları atır və ehtiyac yaranarsa, silahlı qüvvələr də prosesə cəlb olunacaq. Baş nazir deyib ki, Suriyada legitim hakimiyyət kimi tanınan Milli Şura fəaliyyət göstərir. Kürd Milli Şurasının isə yaranmasına ehtiyac yoxdur və bu cəhdlər yanlış addımdır: "Suriyanın şimalında yalnız kürd qardaşlarımız yaşayır. Orada türk də var, ərəb də. Əsla bizi təhrik etməyin. Düşmənlərin oyununa qoşulmayın. Atılacaq addım olsa, terror təşkilatına yerini göstərəcəyik".

Baş nazir xarici işlər naziri Əhməd Davudoğlunun yaxın günlərdə Şimali İraqa səfər edərək kürd lider Bərzani ilə görüşəcəyini və Suriyadakı prosesləri müzakirə edəcəyini bildirib. Ərdoğan Suriyada bufer zona və təhlükəsiz bölgələrin yaradılmasının gündəmdə olduğunu da deyib. Hökumət başçısı "Suriyada Əsəd və ətrafındakılar getmək məcburiyyətindədir. Bəşərdən sonrakı prosesdə yeni dövrün başlanmasına əyləncə ilə yanaşanlar var. Biz iüüə xalqın önünün açılmasını istəyirik", - deyərək sözlərinə əlavə edib. **azadliq.az**

Dahi bəstəkar Fikrət Əmirovun 90 illiyinə həsr edilmiş yubiley konserti olub

Heydər Əliyev Fondunun təşkilatçılığı ilə keçirilən Qəbələ IV Beynəlxalq Musiqi Festivalı çərçivəsində iyulun 26-da dahi bəstəkar, SSRİ-nin və Azərbaycanın Xalq Artisti, Dövlət Mükafatı laureatı Fikrət Əmirovun anadan olmasının 90 illiyinə həsr olunmuş yubiley konserti olub.

Yubiley konsertində Üzeyir Hacıbəyli adına Azərbaycan Dövlət Simfonik Orkestrinin ifasında Fikrət Əmirovun "Azərbaycan süitəsi", "Kürd ovşarı" simfonik muğamı, "Sevil" operasından Balasın və Sevilin ariyaları, "Azərbaycan elləri", fortepiano və skripka üçün konserti, "Şur" simfonik muğamı, "Azərbaycan kapriçiosu" səslənib.

Görkəmli xanəndə, Azərbaycan Dövlət Akademik Opera və Balet Teatrının solisti, Xalq Artisti Mənsun İbrahimovun, tanınmış dirijorlar - əməkdar incəsənət xadimləri Fəxrəddin Kərimov və Yalçın Adıgözelovun, vokalçılar Gülnaz İsmayılovanın, Azər Rza-zadənin, Akademik Opera və Balet Teatrının dirijoru Əyyub Quliyevin, əməkdar artistlər Elçin Həşimov və Elnur Əhmədovun, dahi bəstəkarın Belçikada yaşayan nəvəsi, gənc pianoçu, beynəlxalq müsabiqələr laureatı Nəzrin Əfəndiyevanın və Mustafa Mehmandarovun iştirakı ilə səsləndirilən əsərlər mindən çox tamaşaçı tərəfindən alqışlarla qarşılanıb.

Suriyalı kürdlər İraqın Kürdüstan bölgəsində təlim alaraq Suriyaya qayıdır

Deyerler.Org: Səudiyyə Ərəbistanının keçmiş kəşfiyyat zabiti 1.000 nəfərədək suriyalı kürd İraqın Kürdüstan bölgəsində təlim keçirildiyini açıqlayıb. (irib) Kürdüstan News internet saytının bildirdiyinə görə, Ərəbistanın keçmiş kəşfiyyat zabitlərindən Abdullah Bender verdiyi bir mətbuat konfransında son 6 ay ərzində xeyli sayda suriyalı kürdün İraqda yerli Kürd rəhbərliyi kəşfiyyat təşkilatı tərəfindən zəruri hərbi təlimlər almaq üçün bu bölgəyə gətirildiyini ifadə edib.

Suriyada PKK-ya yer yoxdur - ABŞ dövlət katibinin müavini

Suriyada PKK-ya yer yoxdur. SalamNews-un "Anadolu" agentliyinə istinadla verdiyi xəbərə görə, bunu ABŞ dövlət katibinin müavini Mayk Hammer bəyan edib. Suriya prezidentinin hakimiyyətinin sonuna az qaldığını qeyd edən Hammer, Bəşər Əsədin iqtidardan ayrılmasının qaçılmaz bir sonluq olduğunu vurğulayıb. Departament nümayəndəsi PKK terror təşkilatına yaxın bəzi qrupların Suriyadakı bir sıra kürd bölgələrində idarəçiliyi ələ keçirməsinə dair məlumatları xatırladaraq deyib: "Suriyada terror üçün yer yoxdur". **SalamNews**

Əvvəli ötən sayımızda ERMƏNİ XƏLİFƏSİNİN BÜTÜN KEŞİŞLƏRİLƏ BARIŞ ÜÇÜN MƏSCİDƏ GƏLMƏSİ

Xəlifə belə ki, gördü ermənilərin arvad-uşağı ağlaşa-ağlaşa töküldülər onun qapısına, tez durub kilsə paltarını geyib böyük xaçı, kilsələrin böyük keşişləri hər biri bir İncili əlinə alıb, kilsə paltarları əyinlərində, keşişlərin əllərində qiymətli bayraq, neçə ruslar qabaqda papaqları ağacın başında, naçalnik onların dalında və ermənilərin nümayəndələri bunların dalınca musiqi çalaca gəldilər meydana doldular. Xəlifə qabaqca, keşişlər əllərində xaç və İncil və bayraqlar bir parası ağlaya-ağlaya məscid həyətinə daxil oldular ki, bizi əfv edin, bağışlayın.

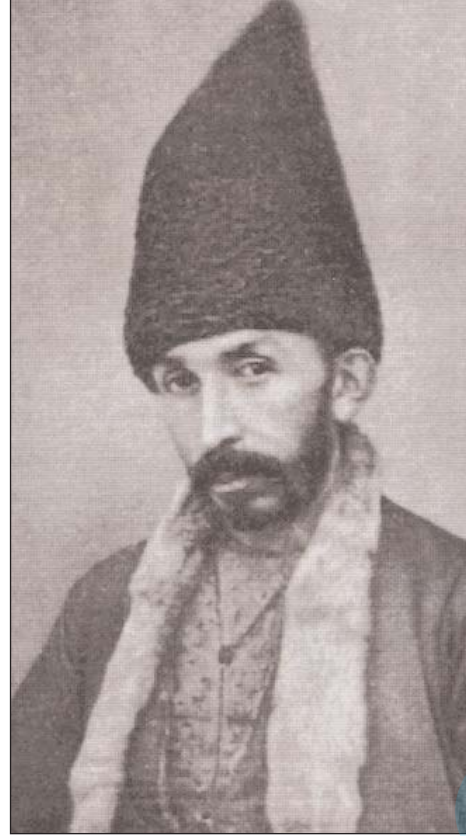
Həmin gün müsəlmanların əyan-əşrəfləri və böyük alimləri müəyyən bir işlə bağlı məscidə gəlmişdilər. Mən də (Mir Möhsün Nəvvab) bir vacib işlə əlaqədar oraya gəlmişdim. Məscidin həyətinə çatanda qonşuluqdakı qapı açıldı. Əvvəl ordan naçalnik çıxdı və mənə yaxınlaşıb əlimdən tutaraq «izvinite» sözünü deyib daxil oldu. Onun arx-

ları ilə birlikdə müşayiət edirdilər. Onlar şəhərə daxil olaraq cənab qazinin evində qərar tutdular.

Elə ki, sabah oldu, yenə alimlər, seyidlər, əyan-əşrəflər, ermənilərin xəlifəsi, keşişləri və əyanları cənab Şeyxülislamın hüzuruna gələrək xoş gəldin edildilər. Bundan sonra Şeyxülislam buyurdu ki, ey erməni və müsəlman camaatı! Bir para başqa vilayətlərdə fitnə-fəsad işləri vəba xəstəliyi kimi yayılarkən məclislərdə və yığıncaqlarda mərifət əhli Şuşa qalasının erməni və müsəlman əhlinin mehriban dolanmağını misal gətirərək iğtişas salanları məzəmmət edirdilər. Onlar Avropanın Paris şəhərində olan xoş davranışı Qafqaz şəhərləri içərisində Şuşa əhalisinin mehriban münasibətləri ilə müqayisə edirdilər.

Mənə məlumdur ki, siz iki tayfa, yəni erməni və müsəlmanlar keçmiş zamanlarda qardaş kimi dolanmısınız. Hətta Məlik Şahnəzərin qızı Hurizad xanımı mərhum İbrahim xan özünə halal övret edib, qohum olublar. İndi sizdən sual edirəm: bu fitnə-fəsada nə bais olur?

Aranızda din-məzhəb davası, namus

tərəfdə ermənilər toplaşib müsəlman köçerilərinin yolunu kəsiblər. Belə ki, min nəfərəcən əlsiz-ayaqsız övret-uşaq,

Xüləsə, atlılar köçerilərin yolunu açdılar, onlar sərbəst gəlib oradan keçərək öz oymaqlarına tərəf yollandılar.

Həmin günün sabahı xəbər gətirdilər ki, erməni tayfası Əsgəran səngərlərinə girərək yolla gəlib-gedəni qəflətən güllə ilə vurub öldürür, yaxud yaralayır. Həmin saat, yəni xəbər gələn kimi qubernatorun əmri ilə bir dəstə kazak Abbas bəy Talib bəy oğlunu götürüb Əsgərana tərəf yollandılar. Kazaklar Abbas bəy Talib bəy oğlu ilə bərabər, erməniləri həmin səngərlərdən çıxarıb dağıtdılar. Ermənilər isə Əsgəran səngərlərindən çıxarıldıqdan sonra onlar Xanabad kəndinə hücum edirlər. Onlar kənddə Həsənağa Süleyman xan oğlunun mülkünü, böyük və gözəl imarətlərini darmadağın edərək, mal-dövlətini talan etmişlər.

Bundan sonra ermənilər Badara kəndinə hücum çəkirlər. Onlar həkim Mirzə Allahqulu oğlunun evini hər tərəfdən mühasirəyə alaraq od vururlar. Bu zaman Mirzə Allahqulu oğlu öz övladları Cahangir bəy və Kərim bəylə bu əhvalatdan xəbərsiz içəridə işlə məşğul idilər. Ermənilərin bir qismi isə içəri doluşaraq Mirzə Allahqulu oğlunu və

1905-06-cı illərdə erməni-müsəlman davasında Kürd xalqının rolu

asınca gələn erməni xəlifəsi də mənim əlimi sıxaraq «bağışlayın» deyib içəri daxil oldular. Bu zaman cənab Hacı Molla Hüseyin qazi təşrif gətirdi. Onların ardınca müsəlmanlar da məscidə daxil olub xəlifə və keşişlərlə görüşdülər. Bundan sonra xəlifə barışıq nitqinə başladı. Bir qədər sonra məsciddən çıxdılar. Cənab qazi və müsəlmanların əyanları da onlarla erməni meydanına tərəf yollandılar. Yenə qabaqda naçalnik və ruslar musiqi sədasi altında erməni məhəlləsinə doğru hərəkət edirdilər.

Aman (sülh) bayraqlarından birini mən (Nəvvab) alıb iki ay məsciddə saxladım. Sonra keşişlər gəlib həmin bayrağı geri istədilər. Cənab Nəcəfzadə ağanın vasitəsilə həmin keşişlərdən bir qəbz almaqla bərabər, həm də bayraqla birlikdə məscidin qarşısında Əfrasiyabın şəklini çəkirdim. Bunu mən ermənilərin üstümüzə böhtan atmaması üçün əyani dəlil kimi çəkirdim.

Ermənilərin bu növ siyasətinə və hiyləsinə inanmaq, eləcə də sülh məramına bel bağlamaq olmazdı. Çünki neçə dəfə bu qərar ilə məsciddə, kilsədə və qazinin evində bütün keşişlər, xəlifənin özü və erməni əyanları toplaşaraq çoxlu nitqlər söyləmiş, xütbələr oxumuş və dostluqdan danışıqlar. Amma axırı yenə mənasız olub. Belə ki, onlar, yəni ermənilər öz fitnə-fəsadlarından əl çəkməyərək xalqın rahatlığını kəsib onları qırğına düşürmüşlər.

Üç gün bundan sonra cənab Şeyxülislam Şuşa şəhərinə təşrif gətirdi. Şəhər əhalisi onu böyük ehtiramla qarşıladı. Şeyxülislamı üç yüz atlı, hörmətli şəxslər, alimlər, erməni keşişləri və xəlifəsi, eləcə də erməni böyükləri faytonlarda, otuz nəfər atlı kazaklar sursat-

məsələsi yoxdur. Bəs nə üçün bir neçə şeytan cildinə girmiş insanların fitnə-fəsadına uyaraq bu qədər qanların tökülməsinə, malların tələf olub, mülklərin dağılmasına və yanmasına bais olursunuz? Qiyamət günü Allah-təalanın qarşısında bu bəd əməlləriniz üçün cavab verəcəyinizi unudursunuz? O, tezliklə zalım ilə məzlum arasında ədalətli divan edəndir. Tövbə edib Allah yoluna qayıdın. Bir də belə fitnə-fəsadlar törətməyin. Fitnə-fəsad törətməyə çalışan bir para adamların sözüne qulaq asmayın. Onlar öz cahillikləri ilə sizin rahatlığınızı əlinizdən alıb, öz fitnələri ilə sizi qırğına verirlər. Bununla bir məqsədə və ali mərtəbəyə nail olmaq qeyri-mümkündür.

Xüləsə, o biri gün səhər tezdən cənab Şeyxülislam məscidə təşrif gətirdi. Yenə də erməni və müsəlmanlar məscidin ətrafına toplaşdılar. Şeyx həzrətləri burda da çıxış edərək onların bütün fitnə-fəsadlara son qoymalarını və mehriban dolanmalarını nəsihət etdi. Hərbi qubernator da camaata elan etdi ki, sizin aranızda gedən vuruşlara son qoymaq və hər iki tayfa arasında (erməni və müsəlman) sülhü bərqərar etmək üçün dövlət məni buraya qubernator təyin etmişdir. Hər hansı bir fitnə-fəsadla mən məzlumun tərəfində olub zalımı tənbeh edəcəyəm. Buna mənim səlahiyyətim var.

Burdakı çıxışlardan sonra onların hamısı erməni kilsəsinin yanına gəldilər. Burda da erməni xəlifəsi və qubernator çıxış edib, hamını fitnə-fəsadlardan əl çəkib əmin-amanlığı təmin etməyə çağırırdılar.

Din xadimləri və qubernator bu iki tayfa arasında sülh yaratmağa çalışdıqları vaxt xəbər gəldi ki Vəng

qoca kişilər və onların heyvanları yığılıb o tərəfdə meşədə qalıblar.

Bu xəbər şəhərə çatan kimi, dərhal Ağdama və Bağlar əhlinə müxtəlif kağızlar yazıb göndərdilər. Dərhal altı yüzə

qədər silahlı atlılar cəm oldular və üz qoydular Vəng tərəfə. Ermənilərin səngərlərinə bir güllə atımlıq məsafədə düşüb dəstələr təşkil etdilər. Ermənilər xəbərdar olan kimi qorxuya düşdülər və bir neçə erməni onları hüzuruna göndərdilər ki, müsəlmanların gəlişlərinin səbəbini öyrənsinlər. Atlılar həmin ermənilərə bildirdilər ki, gəlmişik köçerilərin yollarını kəsənlərə layiqli ceza verək ki, bundan sonra bir də belə iş görməsinlər.

Ermənilər dedilər ki, biz onların yolunu kəsməmişik. Ola bilsin ki, köç tayfası bizim ermənilərlə dava ediblər və bunun nəticəsində bir-iki adam öldürdülər.

övladlarını, eləcə də növələrini övret-uşaqları ilə birlikdə qətlə yetirib mal-dövlətlərini talan etdilər.

ŞUŞA ŞƏHƏRİNİN ƏTRAFINDAKI KƏNDLƏRDƏ BAŞ VERƏN ƏHVALATLAR

Ermənilərin yuxarıda deyilən vəhşiliklərindən xəbər tutan kürdlər dərhal silahlanaq bir neçə yüz atlı ilə üz qoydular Minkənd, Xinzirək və başqa kəndlərin üstünə. Onlar bu kəndləri darmadağın etdilər. Ermənilərdən bir qismi öldü, bir qismi qaçıb canını qurtardı, başqa bir qismi isə tüfənglərini atıb təslim oldular.

O günün sabahısı mənim (Mir Möhsün Nəvvabın) yanıma bir cavan kürd oğlanı gəlib xəbər verdi ki, biz müsəlmanlar cəm olub birdən yüz evdən ibarət olan Hərrad kəndinin üstünə hücum çəkdik. Bizim hücumun qarşısında tab gətirməyən ermənilər ələcsiz qalıb tüfəng və patronlaşlarını atdılar və acizane şəkildə təslim oldular. Oğlan dedi ki, indi Qaladərəsinin üstünə hücum çəkmək məqsədi ilə hazırlıq görürük. Həmin oğlan bacardığı qədər boş gilizlər alıb apardı və dedi ki, orada yaxşı patron qayıran var. Verəcəyəm bu gilizləri doldursun, çünki lazım olacaq.

Həmin günlər cənab Şeyxülislam buyurdu ki, erməni tayfasından bir neçə mötəbər adam onun hüzuruna gəlsinlər. Həmin gün müsəlmanlar da oraya toplaşmışdı. Onlar gəldikdən sonra Şeyxülislam buyurdu ki, inşallah, sabah mən getməliyəm. Yenə də hər iki tayfaya nəsihət edirəm ki, burada əmin-amamlığı pozmayaraq, əvvəlki kimi yenə də bir-birinizə ehtiram ilə yanaşaraq qardaş kimi dolanasınız.

(Ardı var)

Türkiyə "Kürdüstan" məsələsində seçim qarşısındadır

Suriya Prezidenti Bəşər Əsədin ən yaxın silahdaşlarının qətindən sonra Əsəd rejiminin süqutuna sayılı günlərin qaldığı barədə fikirlər söylənilsə də, Bəşər Əsədin hakimiyyətdən tez gedəcəyi inandırıcı deyil.

Baş verən hadisədən sonra Suriyadakı "Müsəlman Qardaşlar" təşkilatının lideri Riyad Şafka keçirilən aksiyanı böyük zəfər adlandıraraq hakimiyyətə qarşı bundan sonra da belə aksiyaların keçiriləcəyini bildirir.

Bütün bunlara baxmayaraq, Bəşər Əsədin hakimiyyətini qoruması üçün bundan sonra sona qədər və bütün üsullardan istifadə edərək mübarizə aparacağını söyləmək olar.

Hətta ölkənin Xarici İşlər Nazirliyinin sözcüsü Cihad əl-Maqdisi ölkəyə hərbi müdaxilə edilməyəcəyi təqdirdə Dəməşqin kimyəvi silahlardan istifadə etməyəcəyi barədə açıqlama da verdi. XİN rəsmisi onu da qeyd etdi ki, Suriyada olan kimyəvi silahlar etibarlı əllərdədir.

XİN rəsmisinin açıqlamasını diqqətlə izlədikdə hakimiyyətin qonşu dövlətlərə, xüsusən də

Türkiyəyə mesaj verdiyini anlamaq olar.

Suriya daxilində toqquşmaların uzanması ilə ölkədə yeni "oyunçuların" meydana gəldiyinin şahidi olmaq olar. Əgər bu vaxta qədər hadisələrin mərkəzində hakimiyyətin simasında nizami ordu ilə Azad Suriya Ordusu idisə, son bir həftə ərzində Suriya daxilində PKK terror təşkilatının daha da aktiv hala gəldiyi görünür.

Belə ki, Suriyanın şimalındakı bəzi şəhərlərdən nizami ordunun çıxması ilə PKK yaraqlılarının bu şəhərlərdə nəzarəti ələ alması barədə məlumatlar var.

Hətta PKK terror təşkilatının Suriyadakı siyasi qolu hesab edilən, müxaliflərə bu vaxta qədər dəstək verməyən Demokratik Birlik Partiyasının (Partiya Yekitiya Demokrat) sədri Salih Müslim Fırat agentliyinə verdiyi açıqlamada xəbərlərin doğru olduğunu təsdiqlədi.

Müslim verdiyi açıqlamada onu da qeyd etdi ki, Suriyada ciddi siyasi kaos yaşanır, kürdlərin özlərini qoruma haqları, Türkiyədə isə kürdfobia var. Maraqlı məqamlardan biri də Suriyadakı kürd siyasi partiyalarının alyansı hesab edilən Suriya Kürd Məclisinin (Meclisi Vatani Kurdi al Suriye) təmsilçisi Abdulhəmid Dərvişin də ölkədə kürdlərin hüquqlarının olduğunu bildirməsi oldu.

Dərviş verdiyi açıqlamada onu da bildirdi ki, Türkiyə XİN

rəhbəri Əhməd Davudoğlu ilə görüşləri zamanı XİN rəsmisi ona kürdlərin öz haqlarına qovuşacağını bildirib.

Təbii ki, Suriyanın şimalındakı şəhərlərin kürdlərin nəzarətinə keçməsindən sonra buradakı siyasi durumu İraqın şimalındakı kürd administrasiyası ilə müqayisə etmək doğru olmazdı.

Çünki İraqdakı kürd administrasiyasından fərqli olaraq, Suriyadakı kürdlərin hələ ki bir o qədər də siyasi təcrübəsi yoxdur.

İyulun 26-da Türkiyədəki "Star" qəzetinin yazdığına görə, ölkənin Baş nazirinə təqdim edilən rapordda Suriyanın şimalındakı bir çox şəhərlərin PKK nəzarəti altına keçdiyi bildirilir. Rapordda o da qeyd olunur ki, bölgədəki Aynul Arab şəhərində kürd dili təlimi adı altında mərkəz fəaliyyət göstərir və bu mərkəzdə İraqın şimalındakı Qəndil dağlarındakı PKK yaraqlıları xüsusi təlim keçirlər.

Təbii ki, Suriyanın şimalındakı şəhərlərin PKK nəzarətinə keçməsi ilə burada yeni bir kürd dövlətinin yaranacağını söyləmək bir o qədər də doğru olmazdı.

Lakin bu, Ankara üçün ölkənin cənub-şərq sərhədlərində yaxın zamanda yeni problemin meydana çıxacağını göstəricisidir. Ankara isə Suriyadakı "Kürdüstan" məsələsində seçim qarşısındadır. **milli.az**

Ərdoğan Suriyanı bombalamaqla hədələdi

Türkiyənin baş naziri Rəcəb Tayyip Ərdoğan Suriya hökumətini PKK-ya havadarlıqda ittiham edib. "Əl-Ərəbiyə" telekanalının məlumatına görə, Ərdoğan Suriya prezidenti Bəşər Əsədin ölkənin 5 şimal əyalətini kürdlərin terrorçu təşkilatına verdiyini açıqlayıb.

Baş nazir bununla hansı addım atacağı sualını belə cavablandıraraq: "İraqda indiyə kimi nə etmişiksə, nə ediriksə və nə edəcəyiksə, Suriyada da onu edəcəyik".

İraqın şimalındakı PKK bazaları Türkiyə Silahlı Qüvvə-

lərinin müntəzəm bombaları və artilleriya atəsinə məruz qalıb. Ərdoğanın sözlərinə görə, qonşu ölkənin vaxtaşırı bombalanması rəsmi Ankaranın aqressivliyindən yox, özünümüdafiə tədbirləri gərməsinin gərəkiyindən qaynaqlanır. Demək olar ki, bununla eyni vaxtda Suriyadakı kürd əsilli qiyamçılar PKK fəallıqlarına qarşı mübarizədə Türkiyəyə öz köməklərini təklif ediblər. Onların fikrincə, terrorçuları Suriya prezidenti Bəşər Əsəd dəstəkləyir. Şimali Suriyada qiyamçıların liderlərindən biri

Ubed Musa deyib: "Türkiyə bizə silah sarıdan kömək etsə, biz - həm kürdlər, həm də ərəblər tək cəmə deyil, PKK döyüşçülərinə qarşı da dura bilərik". Musa vəd edib ki, belə kömək alsın, PKK-çılar Suriya ərazisindən qovacaq: "Biz əla bilirik ki, onlar harada məskunlaşsınlar və hansı rayonları nəzarətdə saxlayırlar".

İstənilən zərbəyə qarşılıq verəcəyik. Rusiya Baş Qərargah Mərkəzi Suriyanın Tartus limanında olan rus dəniz bazasına, müxalif güclərin hər hansı bir hücum etməsi vəziyyətində cavab verəcəkləri xəbərdarlığını etdi. "Interfax" xəbər agentliyinə açıqla-

Rusiyadan Suriya müxalifətinə xəbərdarlıq

ma verən nazirlik nümayəndəsi "Əgər Suriyanın silahlı müxalif qrupları Rusiyanın hərbi tədarük təmin etdiyi aksesuarlarına hər hansı bir təhdid meydana gətirər ya da hücum edərlərsə, Rusiya hazırda bu hücumu cavab verə biləcək potensiala sahibdir. Suriya müxalifətinə belə bir böhranın içinə düşmələrini tövsiyə edirik" deyib. Mənbə Suriya tərəfinin da Tartus hərbi bazasının qorunması və müdafiə olunması üçün müvafiq tədbirlər gördüyünü bildirib.

Rusiyanın hələ də Aralıq dənizində 10 döyüş gəmisi və eskort gəmiləri var. Qara dəniz, Baltik və Şimal dənizindən gələn döyüş gəmiləri sentyabr ayında Kaskad 2012 əsgəri manevri reallaşdıracaq.

Rusiya Dəniz Qüvvələri gəmilərin Suriya ilə əlaqədar hər hansı bir vəzifələri olmadığını açıqlasa da, mütəxəssislər Suriyada ola biləcək bir xarici əməliyyata qarşı Moskvanın tədbir aldığı qiymətləndirməsi edir.

"AKP hökuməti boğazına qədər bataqlıqdadır"

Kamal Kılıçdaroğlu: Suriyadakı hadisələrin Türkiyəyə sirayət edə biləcəyini, başımıza bəla açma biləcəyini demişdik. AKP hökuməti belinə qədər deyil, boğazına qədər bataqlıqdadır. "Cihan"-nın verdiyi xəbəre görə, bunu Türkiyənin CHP ana müxalifət partiyasının sədri Kamal

Kılıçdaroğlu bəyan edib. Jurnalistlərə açıqlama verən Kılıçdaroğlu hökumətin xarici siyasətini yenə də tənqid atəsinə tutub. Türkiyənin yaxşı idarə edilmədiyini iddia edən CHP sədri, nəticədə ölkənin mürekkəb bir prosesə cəlb olunduğunu deyib.

Hökumətin Suriya siyasətini tənqid edən Kılıçdaroğlu deyib: "Xarici və daxili siyasət fərqli anlayışlardır. Xarici siyasət milli maraqlar üzərində qurulur. Xarici siyasətdə romantiklik, fanatizm və inadla siyasət aparmaq olmaz". **Bizimxeber.az**

Vertolyot qəzasında beş nəfər həlak olub

"Anadolu" informasiya agentliyindən verilən xəbəre görə, iyulun 22-də Türkiyənin cənub-şərqində, İraq sərhədi yaxınlığında yerləşən Hakkari əyalətində "Sikorsky S-70" nəqliyyat vertolyotu qəzaya uğrayıb. Hadisə nəticəsində 5 hərbiçi həlak olub.

Vertolyotda ekipajın 4 üzvü və 11 hərbiçi olub. Əvvəlcə 4 nəfərin öldüyü barədə məlumat verilsə də, daha sonra yaralılarından birinin xəstəxanada keçirdiyi bildirilib.

Türk hərbiçiləri bildiriblər ki, qəzaya səbəb enmə zamanı texniki nasazlıq olub. "Fırat" agentliyi isə öz mənbələrinə istinadən bildirir ki, vertolyot kürd döyüşçüləri tərəfindən vurulub.

Vertolyotun vurulduğu ərazidə Türkiyənin hökumət qoşunları 1984-cü ildən fəaliyyəti qadağan edilmiş Kürd Fəhlə Partiyasının separatçıları ilə döyüşlər aparır. "Reuters" agentliyinin məlumatına görə, bu ərazidə münafiqə zamanı 40 min insan həlak olub.

2002-ci ildə KFP Avropa İttifaqında Birliyində təşkilatların siyahısına daxil edilmişdir. Lakin 2008-ci il aprelin 3-də Birlik bu qərarı ləğv edib. Kürdlər, iranlılar, ümumiyyətlə, İslama itaət edən əhalinin əksəriyyəti Türkiyə, İraq, İran və Suriya ərazisində yaşayır. Silahlı kürd üsyançıları Şimali İraqın bazalarından tez-tez Türkiyə ərazisinə girir və burada terrorlar törədirlər.

İsraildən İraqa torpaq iddiası

İsrail Nahumaye Yəhudi təşkilatının sədri David Musa Səlim bir məlumat nəşr edərək keçmişdə İraq iqtisadiyyatının böyük hissəsinə nəzarət etdiklərini, İraqda müqəddəs məkanlarının olduğunu ancaq köç baş verdiyi üçün bunlardan məhrum olduqlarını söylədi.

Defence.az-ın İPA Xəbər agentliyinə istinadən verdiyi məlumata görə keçmişdə İraqda yaşayan İsraili yəhudilər İraq rəhbərliyindən rəsmi olaraq torpaq tələb etməyə hazırlaşır. Əslən kürd yəhudisi olan Musa Səlim buna nümunə olaraq Tövrətdə keçən Peyğəmbər Nahumun məzarının Qaraquşda, Peyğəmbər Nuhun məzarının Mosulda, Peyğəmbər Danyalın məzarının isə Kərkükdə olmasını göstərdi. **defence.az**

Rusiya Suriyaya "S-300" zenit raket kompleksləri göndərib

Şimal ölkəsi Bəşər Əsədin hakimiyyətinə son qoymağa çalışır. Suriyaya göndərilən Rusiya hərbi gəmilərinin göyertəsində hərbi müşavirlər də olub. Onlar Bəşər Əsəd rejiminə göndərilən S-300 zenit raket əleyhinə komplekslərin işlədilməsində suriyalılara yardım etməlidirlər. Bu barədə Londonun "Əl Qüds əl ərəbi" qəzeti yazıb. Onların hərəkət zonalarına NATO-nun İncirlik (Türkiyə) və Neqevadakı (İsrail) Amerika radar sistemləri də daxildir.

Xatırladaq ki, bir müddət əvvəl Asharq Al-Ashsat qəzeti yazmışdı ki, İraqın Məktəd əs-Sədrin "Mahdi Ordusu" milis bölməsi Suriyaya göndərilib. Hərbiçilər Bəşər Əsədə nümayişləri dağıtmağa kömək etməli idilər. **rst.az**

(Əvvəli ötən sayımızda)

Bir az sonra Manuel gəlib çıxır və biz Qarsda ən gözəl yerə - Yusif paşa məhəlləsinin küçələrinə yollanırıq. Hələ rusların dövründən qalmış son dərəcə gözəl binada yerləşən İsmət İnönü adına ibtidai məktəb. Yuxarıdan, açıq pəncərədən şagirdləri danılayan müəllimin gur, acıqlı, kobud səsi eşidilir. «Gedək şəkil çəkək». «Qovsalar necə?». «Ola bilsin ki, səni tanıdılar» - deyər Manuel mənə müraciət edir. Biz məktəbə daxil oluruq və rəsm müəllimi tərəfindən divarın bütün boyu-bərabəri çəkilmiş Atatürkün portretinə baxırıq və bu məktəbin şagirdi olmağın nə demək olduğunu başa düşürük...

Mən uydurduğum əhvalatı, daxilimdə yaranan nağılı (əgər hətta onun siyasi mənası varsa belə) danışmalıyam, onda hər şey gözümdə gözəl görünür. Digər tərəfdən bu dəyişikliklər məndə qalan və zəhlətökən ideyalar, qeyri-müəyyən vicdan əzabları və günah hissi oyadırlar və mən bu hissələrin gizli məntiqinə qətiyyənlə nüfuz etmək istəmirəm. Narahatlığımın bir səbəbi də onunla bağlıdır ki, Qarsda məndən nə isə yaxşı bir şey gözləyən dostlarımı, məsələn, Sezai bəyi yaxud nəzakətli meri, həmçinin tanışlarımı məyus edə bilərəm. Və mən daim bu

Orxan Pamuk: "Mən uydurduğum əhvalatı, daxilimdəki nağılı danışmalıyam..."

"Onda hər şey gözümdə gözəl görünür"

ziddiyyət hissi ilə yaşayıram. Mən diktafonu nə zaman qururam qurum, nə zaman Qars haqqında nə yazmaq lazım gəldiyini müəyyənləşdirmək istəyəndə insanlardan həmişə yoxsulluqla, hökumətin laqeydliyi və zülmü ilə, haqsızlıq və qəddarlıqla bağlı şikayətlər eşidirəm. Mən onlara öz minnətdarlığımı bildirəndə isə onlar bir ağızdan deyirlər: «Hər şey haqqında yaz!» sonra da əlavə edirlər: «Amma Qars haqqında yaxşı sözlər yaz!» Amma özləri bir kəlmə də yaxşı söz demirlər...

Qarsda son səhər

Qarsda son saatlarımdır. Ola bilsin ki, mən bir də bura gəlmədim. Mən bir qədər buz kimi soyuq küçələrdə gəzişdim. Hər dəfə Qarsı tərk etməli olanda mənə dərin kədər hissi bürüyür... Həyatın sadəliyi, zərif dostluq, yaxınlıq, həyatın kövrəkliyi və asta zamanın daimi, dəyişməz axarı... Məni qarsa bağlayan bax budur. Mən bu haqda düşünəndə «Vəhdət» çayxanasında mənə bir masanın arxasında əyləmiş tanışlarım işsizlikdən, qəhvəxanalarda vaxtlarını boş-boşuna keçir-

məyə məcbur olduqlarını söyləyirlər. Onlar məndən soruşurlar: «Hər şeyi yazdın? Hər şey haqqında yaz. Bizim prezidentimiz öz vətəndaşlarını dəstəkləməlidir. O, yaxşı adamdır... Bütün başqaları oğrudurlar. Bu haqda

az bundan əvvəl danışdığım adam... Vaxtilə bəziləri işləyirdilər, digələrinin sonralar iflasa uğramış müəssisələri vardı, kim isə xəstəxana müdiri idi, digəri indi təqaüddə olan məmur idi, bir başqasının isə yük maşınları var idi. İndi

dan fərqləndirir.

«Burada bir nəfər də olsun xoşbəxt adam yoxdur... Hər şeyə də qadağa qoyulmuşdur» - deyər mən fikirləşdim. Qarsda hamı şikayətlənir, bir nəfər də razı adam yoxdur, hamı sanki qəzəbdən partlamağa hazırdır. Əgər küçələrdə sakitlik və rahatlıq hökm sürürsə, bu yalnız ona görə belədir ki, insanlar ümitsizliklə və yoxsulluqla barışmışlar. Bütün başqa hər bir şeyi dövlət sərt şəkildə qadağan edir... Xoşbəxtlik xüsusi mövzudur. Lakin mən bunu roman yazanda hiss etdim. Mən bütün bu adamların dərdindən uzağam, lakin məndə vicdan əzabları yox, məyusluq hissi möhkəmlənir. Mən pessimistəm: mənə elə gəlir ki, yaxın vaxtlarda burada yaxşılaşmağa doğru heç bir şey dəyişməyəcək. Lakin mən romanımı səmimi şəkildə, o necə olmalıdır ələ o cür yazmaq istəyirəm. Mənim Qars sakinləri üçün edə biləcəyim ən yaxşı şey səmimiyyətlə yazmaqdır, yaxşı roman yazmaqdır.

(Fəlsəfə doktoru Etibar Əliyevin "Ədəbiyyat üzrə Nobel mükafatçıları" kitabından)

Publika.Az

yaz... Deputatlar iki milyon lirə maaş alırlar, amma onlar yüz lirə qazananların da pulunu oğurlayırlar... Sözlərimi yaz, adımı da göstər. Yaz. Yaz...»

Yoxsulluqlarına baxmayaraq «Vəhdət» çayxanasındaki adamlar Qarsın ən yoxsul adamları deyillər. Məsələn bir

onların heç nələri yoxdur və heç bir işlə məşğul ola bilmirlər. Amma bir vaxtlar onlar varlı və uğurlu adamlar idilər. Bu, «Vəhdət» çayxanasını ümumiyyətlə heç bir perspektivi olmayan işsizlərin yaxud xarabə evlərinin savadsız sakinlərinin yığışdıqları çayxanalar-

"Ərdoğanın Suriya siyasəti iflas edib və nüfuzu düşüb"

Berlin İmam Rza İslam Mərkəzi İmam cüməsi Şeyx Səbahəddin Cümə xütbəsində dünyadakı hadisələri analiz edib.

Dünyadakı müharibələrə toxunaraq xütbəsinə başlayan Şeyx Səbahəddin hadisələrə baxışını belə ortaya qoyub:

"Dünyada baş verənlər yeni dünya nizamının meydana gəlməsinə doğru aparmaqdadır. Dünyanın müxtəlif yerlərindəki müharibə, qırğın və cinayətlər insanlığı müəyyən bir nöqtəyə istiqamətləndirməkdədir. Yer üzündə zülm, istismar, imperialist təzyiqlik, kasıblıq, cəhəlet var olduğu müddətcə bu müharibə mühiti davam edəcəkdir. Çünki zülm, istismar və dikdə etmək istəyənlər bunu müharibəsiz edə bilmirlər."

Bu hadisələrə bir də ilahi eynəklə baxılması lazım olduğunu ifadə edən Şeyx belə davam edib: "Zülm və istismarı yox etmək də müqavimətsiz, döyüşsüz reallaşma bilməz. Dünyaya hüzar, təhlükəsizlik, sülh və qardaşlığın: dialoqla, masa

ətrafımda xalqların bir-birləriylə razılaşması ilə gələcəyinə inananlar yanılmaqdadır. Eyni şəkildə təbliğ, təhsil ilə də bunun reallaşacağına düşünən müsəlmanlar da yanılmaqdadırlar. Bunun tək yolu Allahın dediyi yoldur; zülmü yox etmək üçün cihad, istismara maneə törətmək üçün mübarizə, imperial gücün diktəsinə maneə törətmək üçün müqavimət şərtidir."

Şeyx Səbahəddin dünyadakı bütün hadisələrin Orta Şərqi indeksli olduğuna toxunaraq belə söyləyib:

"Orta Şərqdə baş verənlər yeni dünya nizamının formalaşması üçün gözlənilən hadisələrdir. Orta Şərq yeni dünya nizamının ürəyi və mərkəzidir. Bu ürəyə hakim olan dünyanın yeni formasını

dizayn edəcəkdir. Yeni Orta Şərqi kimyası dəyişəcəkdir, coğrafi quruluşu dəyişəcəkdir. Bunu həm şeytani qüvvələr həm də Rəhmani qüvvələr istəməkdədirlər."

Suriya mövzusunun şou-biznes xəbərlərinə çevirən imperialist medianın düşdüyü bataqlıqdan xilas ola bilmədiyini ifadə edən Şeyx Səbahəddin bunları söyləyib: "Suriya həqiqətini yaxşı analiz etmək lazımdır. Kimse gerçək düşüncəsini söyləmir, cəsərləri yoxdur, igidcə hədəflərini söyləyə bilmirlər. Rəhmani qüvvələrin hədəfi müəyyəndir; zülmün, istismarın ortadan qaldırılması və ədalət nizamının qurulması üçün Orta Şərq mərkəzli ilahi dəyərlərə söykənən dövlətinin qurulmasıdır. Qısacası yer üzündə bütün şeytani-bəşəri sistemlərin yerinə ilahi sistemi hakim etməkdir."

Bu hədəfin qarşısında olan hər kim olursa olsun; hansı paltarda olursa olsun, hansı milliyyətdən olursa olsun şeytani yoldadır və Allaha qarşı müharibə açmışdır. Bu cəbhənin liderliyini də Sionistlər

etməkdədirlər. Suriya bu iki düşüncənin mübarizə arenasıdır."

"Suriyada, AKP hökumətinin xarici siyasəti iflasa uğramışdır. Hörmətli Baş nazirin nüfuzu azalmışdır. Suriya siyasətiylə aradan getmişdir. Təəssüf ki, bəsirətli bir siyasət təqib edə bilmədilər. Suriyadakı rejimi aşırdaçağıq deyərək, özlərini Sionistlərin böyük İsrail imperatorluğu proyektinin içində tapdılar. Şimali Suriyada yeni bir Kürd dövləti proyektini ortaya çıxıb, yeni bir xəritə ortaya çıxıb. Hörmətli Baş nazir "eyvallah dəmərək" deyir amma siz Şimali İraqda da eynisini deyirdiniz. Amma indi onlarla ikili əlaqələrə belə başlamısınız. Əsla qurulamaz dediyiniz İraq Kürd dövlətindən həm də Bağdaddan xəbərsiz olaraq neft alırsınız. Şimali Suriyada da Kürd dövlətinin olub olmayacağını zaman göstərəcək amma qurulduğu təqdirdə siz "eyvallah" deyil "xoş gəldiniz" deyəcəksiniz."

"İlahi iradənin nəzərdə tutduğu Hz. Mehdi evrənsəl ədalət dövlətinin meydana gəlməsi üçün Orta Şərqdə xüsusilə Suriyada dəyişikliklərin olması gözlənilir. Bu dəyişikliklər sionistlərin və onların xidmətçilərinin istədiyi

şəkildə yox, Allahın istədiyi şəkildə nəticələncəkdir.

"Hz. Mehdi zühuruna maneə törədən ən böyük faktorlardan biri xalqın cəhəletidir

"Hz. Mehdi zühuruna maneə törədən ən böyük faktorlardan biri xalqın cəhəletidir, xalqın oyanması lazımdır, gerçəkləri alimlərin, ziyalıların dilindən eşitmələri lazımdır. Xalq oyanmazsa, bəşəri sistemlərin tağut olduğunu anlamazlarsa hansı lə Hz. Mehdi dövləti dua edirlər ki? Tağut sistemin səmimiyyətinə güvənərək Hz. Mehdi zühuru üçün edilən duanı Allah qəbul edər mi?!" "Müsəlman alimlər niyə qorxurlar; bəşəri sistemlərin gerçək üzvlərini xalqa tanıtdırmırlar. Niyə siyasəti sahədə xalqın cəhəletini aradan qaldırmaq məşğul olurlar? Niyə xalqın siyasi oyanışı üçün mübarizə aparmırlar?"

Sionistlərin və onların kukla rejimlərinin ən böyük silahı xalqın cəhəletidir, xalq oyanarsa bu sistemlər varlıqlarını davam etdirə bilməzlər. Tək çarələri zülm, təzyiqlik, həbs. ..v.s kimi yollardır. Sionistlərin bu silahı alimlər tərəfindən təsirsiz hala gətirilməlidir"

/rasthaber./ (Xebername)

Rusiyalı politoloq Stanislav Tarasov hesab edir ki, Türkiyə dövləti dağıla bilər.

Regnum informasiya agentliyi üçün yazdığı məqaləsində politoloq fikirlərini əsaslandırmağa çalışıb.

Gün.Az məqalədən

və ya nizami ordu ilə toqquşmaları baş vermir. Dəməşq suriyalı kürdlərə muxtariyyətin verilməsi barədə dekret çıxarsa və ölkənin federallaşdırılması prosesinə başlasa, həm Suriya, həm də onun ətrafındakı vəziyyət keyfiyyət baxımından dəyişə bilər.

Bu o deməkdir ki, Dəməşq çətin "oyunun" bir hissəsini kürdlərin onilliklərdir ki, eyni hüquqlar uğrunda mübarizə apardıkları Türkiyənin üzünə atır. İraq Kürdüstanı ilə yanaşı sərhədlərində Suriya Kürdüstanının yaranması hadisələrin gələcək inkişafı perspektivləri baxımından Türkiyəyə yaxşı heç bir şey vəd etmir.

Bununla əlaqədar, türk KİV

Milli Məclisinin nümayəndəsi Əbdülhəmid Dərviş Türkiyənin XİN rəhbəri Əhməd Davudoğlu ilə görüşdən sonra bəyan edib ki, Ankara Suriya kürdlərinə bərabər hüquqların verilməsinin əleyhinə çıxış etməyəcək.

Türkiyənin qarşısında livanlaşma təhdidi peyda olmağa başlayıb. Belə ki, Livanda yaşayan şiələr Suriyadakı əqidə qardaşları olan ələvilərin dəstək çıxır, sünni siyasi və dini xadimləri isə əksinə, Suriya müxalifətini dəstəkləyirlər.

Digər tərəfdən, Suriyanın silahlı müxalifəti artıq Əsəd rejimi ilə mübarizə üçün silah tedarükü müqabilində PKK ilə mübarizə aparmaq təklifi ilə çıxış edib. Bizim fikrimizcə, Türkiyənin siyasi səhnəsində

Rusiyalı politoloq: "Türkiyədə "Ərəb baharı": ölkənin parçalanması reallığa çevrilir"

çıxarışları nəzərinizə çatdırır:

Suriya prezidenti Bəşər Əsəd taktiki baxımdan ağıllı addım atıb: onun ordusu ölkənin şimal-qərbindəki şəhərlər və yaşayış məntəqələrini tərk edərək, onların üzünə nəzarəti faktiki olaraq kürdlərə verib. Bununla yanaşı, 12 kürd təşkilatı birləşərək Kürd Milli Məclisini yaradıblar.

Britaniyanın The Guardian qəzetinin yazdığına görə, indi suriyalı kürdlərə yaşadıkları əraziləri qorumaq imkanı verilib. Bununla yanaşı, qərb müşahidəçilərinin qiymətləndirməsinə görə, hər şey sakit keçir, kürdlərin silahlı müxalifət

Suriya ərazisində kürd muxtariyyətinin yaradılması məsələsində Şimali İraqın Kürd Muxtariyyətinin rəhbəri Məsud Bərzaninin iştirakı barədə xəbərlər yayır. Buna görə də, tarixi baxımdan hadisələrin güman edilən gedişini hiss etməli olan rəsmi Ankaranın indi vəziyyətdən çıxmağa çalışması təəccüb doğurur.

Suriya kürdlərinin Kürdüstan Fəhlə Partiyasına yaxın hesab olunan partiyası – Demokratik Birlik Kürd Milli Məclisinə daxil olmaqdan imtina edib.

Eyni zamanda Əbdülhəmid Dərviş, Suriyanın krüd siyasi partiyaları alyansının – Kürd

yerli ələvilərin peyda olmaq üzrədir. Demokratiya şüurları, "Suriya xalqının taleyi haqqında qayğılar"da əksini tapan mülahizələrlə özünü Suriya böhranına cəlb etməyə imkan vermiş Ankara Yaxın Şərq məsələsinə qatılmış olub. Elə buna görə də, indi türkiyəli siyasətçilər – gələcəkdə isə tarixçilər – aşağıdakı suallara ciddi-cəhdlə cavab axtarmalı olacaqlar: "Necə oldu ki, Türkiyə Suriya məsələsində potensial olaraq ərazilərinin nəzərcarpacaq hissəsinin itirilməsinə aparan siyasi kursu seçdi? Bu nədir – strateji səhv və ya xəyanət?". **Gün.Az**

PKK liderini həbsxanadan qaçıрмаq planı

Türkiyənin Diyarbəkir şəhərində yerləşən həbsxanada tunel aşkarlanıb. Qeyd edək ki, PKK-nın ikinci lideri, ömürlük həbs cəzasına məhkum olunan Şəmdin Sakik da bu həbsxanadadır.

Teleqraf.com-un Türkiyə KİV-ə istinadən verdiyi məlumata görə, Diyarbəkir bələdiyyə sədri Mustafa Topraq həbsxanadakı kameraların birində tunel aşkarladıklarını bildirib. Verilən məlumata görə, 75x60 sm ölçüdə və ümumi uzunluğu 7

m olan tunelin içində çox sayılı dəmir aletlər tapılıb. Hazırda mütəxəssislər ətraf ərazilərdən həmin istiqamətdə başqa bir tunelin olub-olmamasını araşdırır. Qeyd edək ki, PKK-nın ikinci lideri sayılan, ömürlük həbs cəzası almış "Barmaqsız" ləqəbli Şəmdin Sakik da sözügedən həbsxanada saxlanılıb.

Xatırladaq ki, eyni həbsxanada PKK məbuslarının saxlanıldığı dövrdə – 1996-cı ildə də tunel aşkarlanmışdı. **rst.az**

Türkiyə Suriyanın şimalında Kürd dövlətinin yaradılmasına yol verməyəcək

Suriyanın şimalında Kürdüstan Fəhlə Partiyası tərəfindən kürd dövlətinin yaradılması Türkiyə üçün terror təhlükəsinin güclənməsi deməkdir və bununla əlaqədar Ankara bu dövlətin yaradılmasına yol verməyəcək. Trend-in məlumatına görə, bunu Türkiyənin Baş naziri Rəcəb Tayyib Ərdoğan ölkənin "24 TV" telekanalına müsahibəsində demişdir.

"Biz Suriyanın şimalındakı kürd dövlətini kürd xalqının dövləti kimi qəbul etməyəcəyik.

Bu, Türkiyə üçün həssas mövzu olan terror törəməsi olacaq", - deyən Ərdoğanın sözlərinə görə, Ankara Suriyanın şimalındakı vəziyyəti sakitcə izləməyəcək və

mütləq belə bir törəmənin yaranmasına yol verməmək üçün zəruri addımlar atacaq. Baş nazir onu da bildirib ki, gələn həftə Türkiyənin xarici işlər naziri Əhməd Davudoğlu yaranmış vəziyyəti müzakirə etmək üçün Şimali İraq Kürd Muxtariyyətinə səfər edəcək. BMT-nin məlumatına görə, Suriyada münafiq qurbanlarının ümumi sayı 17 min nəfərdir. 230 minə yaxın insan qaçqına çevrilib, bir milyona yaxın insanın humanitar yardıma ehtiyacı var. **xalqgazeti.com**

İrənin vitse-prezidenti: "İrə hərə zaman Suriyanın yanında olacaq"

"İrə Suriya ilə bağlı mövqeyini dəyişməyəcək və hər zaman suriyalı qardaşlarının yanında olacaq". APA-nın İrə mətbuatına istinadən məlumatına görə, bu sözləri İrənin birinci vitse-prezidenti Məhəmmədrza Rəhimi Suriya baş nazirinin müavini Ömər Qalavanci ilə görüşündə bildirib.

Onun sözlərinə görə, Suriya xalqı düşmənlərin sui-qəsdləri qarşısında əyilməyəcək: "Hərçənd Qərb dövlətləri tərəfindən Suriya dövləti və xalqına qarşı ağır hücumlar edilməkdədir. Lakin Suriya xalqı bu təxribatlara qarşı bütün gücü ilə sinə gərəcək".

Qeyd edək ki, Suriya baş nazirinin müavini Ömər Qalavancinin rəhbərlik etdiyi və tərkibinə bir neçə nazirin də daxil olduğu böyük nümayəndə heyəti İrəndə səfərdədir. Səfər çərçivəsində Suriya nümayəndə heyəti İrənin xarici işlər naziri Əli Əkbər Salehi, İrə parlamentinin sədri Əli Laricani, İrənin energetika naziri Məcid Namcu, İrənin vitse-prezidenti Əli Səidlu və başqa rəsmilərlə görüşüb. **defence.az**

Türkiyənin baş naziri Rəcəb Tayyib Ərdoğan Suriya hökumətini kürd separatçılarını himayə etdiyini rəsmən bəyanlayıb

Türkiyənin baş naziri Rəcəb Tayyib Ərdoğan Suriya hökumətini kürd separatçılarını himayə etdiyini rəsmən bəyanlayıb. HuqAz.az-ın məlumatına görə, "Əl-Ərəbiyyə" telekanalı Ərdoğanın sitat gətib: "Bəşər Əsəd rejimi Suriyanın şimalında 5 əyaləti kürdlərin, onların terror təşkilatlarının ixtiyarına verib".

"Türkiyə bundan sonra hansı addımları atacaq" sualına cavab verən baş nazir bildirib ki, İraqda apardıkları əməliyyatları Suriyada da təkrarlayacaqlar. İraqın şimalı isə daim bombalanır. Ərdoğanın sözlərinə görə, müdafiə məqsədilə bütün tədbirlər görülməkdir. Bu arada Suriyanın kürd əsilli üsyançıları Türkiyəyə kömək göstərmək təklifini ediblər. Onların lideri Ubed Musa bildirib ki, əgər Türkiyə kürd üsyançılarına hərbi dəstək göstərsə, onlar Əsəd rejiminə və kürd separatçılara qarşı mübarizə aparmağa hazırdılar. **huqaz.az**

Türkiyədə hərbi konvoyun keçidi zamanı partlayış baş verib, həlak olanlar var

Türkiyənin Diyarbəkir vilayətinin Licə kəndində hərbi konvoyun keçidi zamanı partlayış baş verib. Trend-in məlumatına görə, bu barədə cümə günü Türkiyənin "Sabah" qəzeti xəbər verib.

İlkin məlumatlara görə, partlayış nəticəsində iki hərbiçi həlak olub, daha bir neçə nəfər yaralanıb. İlkin məlumatlara görə, terror aktını Kürdüstan Fəhlə Partiyasının (PKK) üzvləri törədib. |Trend| **defence.az**

Rusiya Suriyadan hərbi bazalarını çıxarır

Rəsmi Moskva Əsəd rejiminin süqutuna hazırlaşır. "Olaylar"ın Türkiyə bürosunun verdiyi xəbərə görə, Qərb mətbuatının iddiasına əsasən Rusiya Suriyadakı hərbi mütəxəssislərini və kəşfiyyat avadanlıqlarını ölkədən çıxarmağa hazırlaşır. Eyni zamanda, Rusiyanın bu

ölkəyə göndərdiyi hərbi müşavirlər də Suriyanı tərk etmək qərarını gözləyirlər. Son məlumata görə, hərbi avadanlıqlar və mütəxəssislərin böyük bir hissəsi hazırda Türkiyədəki hərbi bazada yerləşdiriliblər. Çox böyük ehtimal var ki, Suriya sahilinə yaxınlaşan Rusiya dinanması hərbi avadanlıqları ölkəyə daşımaq üçün gəlib.

2014-cü ildən Türkiyədə ilk dəfə olaraq prezidenti xalq seçəcək

Belə ki, 2014-cü ildə prezident ilk dəfə parlament tərəfindən deyil, ümumxalq səsverməsilə seçiləcək. Bu haqda məlumat verən baş nazirin müavini Bəkir Bozdağ Türkiyənin 2 ildən sonra yeni prezidentlik üsul-idarəsi sistemə keçəcəyini bildirib. B.Bozdağ prezidentin 2014-cü ildə ilk dəfə birbaşa xalq tərəfindən seçiləcəyini söyləyərək, Türkiyənin idarəçilik sisteminə müəyyən dəyişikliklərin ediləcəyini vurğulayıb. "Bütün ölkələr özlerini ən yaxşı sistemlə, ən doğru sistemlə idarə etməyə başladılar kimi, biz də Türkiyədə bu istiqamətdə müəyyən dəyişikliklər etməyə hazırlaşırıq. Öncə qeyd etdim ki, Türkiyədə ilk dəfə prezident xalq tərəfindən seçiləcək. Biz artıq bu sistemə keçməyə hazırlaşırıq. 2014-cü ildə prezidentimizin ümumxalq səsverməsi yolu ilə seçilməsinə nail olacağıq", - deyərək baş nazir müavini vurğulayıb. Qeyd edək ki, parlament idarəetmə sistemi olan Türkiyədə prezident parlament tərəfindən seçilir. Dəyişikliklərə əsasən, 2014-cü ildən sonra prezident yalnız xalq tərəfindən seçiləcək.

xezerxeber.com

Ərdoğana təqdim olunan şok PKK hesabatı

Türkiyə baş naziri Rəcəb Tayyib Ərdoğana şok hesabat təqdim olunub. Suriyadakı daxili qarışıqlıqdan istifadə edərək, ölkənin şimalındakı şəhərləri ələ keçirən PKK-nın son vəziyyəti ilə bağlı Türkiyə baş naziri Rəcəb Tayyib Ərdoğana şok hesabat təqdim olunub.

Hesabatda Əsəd rejiminin qəsdən həmin şəhərləri PKK-ya verməsi qeyd olunur. Hesabatda görə, 400 evlik Raco bələdiyyəsi tamamilə PKK-nın nəzarətindədir. Terrorçular mülki geyimlərdə gəzib, silahlarını bu evlərdə saxlayırlar. Bundan başqa PKK kürd kəndlərindən vergi adı altında xərac toplayırlar. Hesabatda həmçinin qeyd olunub ki, 2012-ci ilin yanvarın 8-də 5 terrorçu Suriya sərhədindən gizli şəkildə Türkiyəyə keçməyə cəhd edib. Müdaxilə nəticəsində onlardan 2-si ələ keçmişdi. Daha sonra mayın 25-də polis məntəqəsində 1 nəfərin şəhid, 8 nəfərin yaralanması ilə nəticələnən partlayışda saxlanılan terrorçulardan biri verdiyi ifadəsində Suriyadan əllərində 5 çuval yük və Kalaşnikov avtomatları ilə gələn iki nəfəri qarşıladığını bildirmişdi.

xezerxeber.com

AK Partinin Suriya siyasəti çökdü

MHP sədrinin müavini Doğru AK Parti hökumətini Suriya mövzusunda indiyə qədər izlədiyi siyasətin çökdüyünü söyləyib.

Milliyyətçi Hərəkət Partiyası sədrinin müavini Rəşad Doğru mövzu ilə bağlı açıqlamalarının

davamından bildirib: "Böyük Yaxın Şərqi Layihəsi ilə başda Suriya olmaqla bir çox tarazlıq dəyişməyə başlayıb. AKP iqtidarının ilk illərində ABŞ və koalisiya müttəfiqlərinin İraq işğalı ilə birgə Şimali İraqda hərəkətli bir vəziyyət yaradıldı. Peşmərgə rəhbərləri Tələbani və Bərzani birgə Şimali İraq Kürd dövlətini qurdular. Türkiyə hökuməti də bu "qurumu" dolayısıyla tanıdı. İndi də sərhədimizdə yeni yeni hadisələr baş verərkən, Hakkari Dağlıcada, silahlı qüvvələrimizin vertolyotu şübhəli şəkildə düşür, əsgərlərimiz şəhid olur. Şəhid cənazələri hələ qaldırılmamışkən, yenidən yaralılar olduğu açıqlanır. Ürəyimiz bir yanğınlı yanarkən, yeni bir yanğınlı qarşılaşır. AKP-nin Suriya siyasəti çökdü".

xezerxeber.com

Əsəd getsə, kürd xalqı da pay alacaq?

Politoloq: "Kürdlər Bəşər Əsəddən sonrakı Suriyadan öz paylarını almaq istəyirlər". Suriyada prezident Bəşər Əsədə sadıq ordu bölmələri və müxalif Suriya Azadlıq Ordusu arasında Dəməşq və Hələbdə qanlı döyüşlər getdiyi bir vaxtda kürd silahlı qruplaşmaları ölkənin şimalında bir çox şəhəri nəzarətə götürməkdə davam edir. Hətta İraqdakı muxtariyyətdən sonra kürdlərin Suriyada da buna nail olacağı deyilir. Publika.Az-a açıqlamasında politoloq Elman Nəsirli bildirib ki, İraq və Suriya məsələləri ilə bağlı fərqli situasiya yarandığı üçün bu o qədər real deyil.

Onun fikrincə, Suriya məsələsində önəmli faktor olan Türkiyə İraq müdaxilə öncəsi tamamilə fərqli mövqe tutmuşdu:

"Bəşər Əsədin Qərbdən, xüsusən Türkiyədən gələn təzyiqlər fonunda əks- təsir elementi kimi kürd faktorundan istifadə edəcəyi, hətta kürdlərin Bəşər Əsədlə əməkdaşlığı ilə bağlı məlumatlar yayılmışdı. İndi isə fərqli bir müstəvidə proseslər cərəyan etməyə başlayıb. Bəşər Əsəd ətrafında həlqə daraldıqca kürdlərin ona qarşı vuruşması göstərir ki, indiki şəraitdə rejimi devirməyə çalışan qüvvələr istənilən qüvvə ilə əməkdaşlıq etməyə hazırdırlar.

Hadisələrin belə inkişafı heç bir halda Türkiyəni narahat etməyə bilməz. Bundan sonra rəsmi Ankara kürd amilini daha çox qabardacaq və hadisələrin İraqdakı ssenari ilə inkişaf etməməsinə çalışacaq. Çünki, İraqın şimalında faktiki

olarak kürdlərin dövləti formalaşmış, ikincisinin yaranmasına isə heç bir halda Türkiyə razı olmaz.

Qərb də Türkiyənin cənubunda növbəti bir kürd anklavının yaranmasına imkan verməz. Çünki bu Türkiyə-Suriya münasibətlərində ciddi problemlərə səbəb ola bilər. Türkiyə İraq məsələsində Qərbi narazı salacaq addımlar atdı, koalisiya qüvvələrinə öz ərazisindən keçməyə imkan vermədi. Amma indiki halda Türkiyə Suriya məsələsində daha öndədir".

Elman Nəsirli hesab edir ki, hadisələrin bu cür inkişafı Türkiyə

üçün gözlənilməz olmamalı idi:

"Hadisələrin belə inkişafı prinsip etibarilə mümkün idi. Bəşər Əsədin Türkiyənin məlum təzyiqlərinə cavab olaraq kürdlərin muxtariyyətinə razılıq verəcəyi məsələsi aktuallaşmışdı. Sadəcə, Bəşər Əsədin devrilməsi son dərəcə real səslənir və kürdlər də real situasiyadan çıxış edərək, öz addımlarında düzəliş ediblər. Bəşər Əsədlə danışıqlara getmirlər, onu tərəf kimi qəbul

etmirlər, onun əleyhdarı olan qüvvələrlə Bəşər Əsəddən sonrakı Suriyada öz paylarını almaq istəyirlər". Ekspertlər tərəfindən zaman-zaman belə fikirlər səsləndirib ki, İrana ehtimal olunan hərbi müdaxilə bu ölkədə də kürd problemini aktuallaşdırma bilər. Hətta bu ölkənin bir neçə yerə parçalanacağı və bu ərazilərdən birinin kürdlərin nəzarətinə verilməsi ilə bağlı mülahizələr irəli sürülür.

Hədəf seçilmiş qüvvəyə qarşı kürdlərdən qüvvə

kimi istifadə olunduğunu deyən politoloq, bununla belə İrandakı kürd muxtariyyətdən sonra Qərbin nə Suriyada, nə də İranda eyni addımı atacağını düşünür: "Kürdlərə ən böyük güzəşt İraq ərazisində edilib. İraqda kürdlərə verilən güzəştlərin digər ölkələrdə verilməsi mümkün deyil.

Bu baş verərsə, regionda qüvvələr balansı son dərəcə pozulmuş olar. Kürd kartından istifadə oluna və onlara müxtəlif vədlər verilə bilər. Amma bu o demək deyil ki, İraqdan sonra Suriya və İranda da kürd muxtariyyəti yaranacaq".

Davudoğlu kürd bayraqlarının endirilməsini tələb etdi

"Türkiyə Əsədin bundan sonrakı həyatını yaşaya biləcəyi bir ölkə tapmaqda vasitəçi ola bilər".

Türkiyə Xarici İşlər naziri Əhməd Davudoğlu və Suriya Milli Şurasının rəhbəri Abdulbasid Seyda "sonu Qəddafi kimi olmasın" deyərək Suriya lideri Bəşər Əsədə yer tapmaq barədə razılığa gəliblər. Davudoğlu Seydadan Suriyanın şimalında asılan kürd bayrağının da endirilməsini tələb edib.

Teleqraf.con-un "Hürriyyət"ə istinadən verdiyi məlumata görə, Türkiyə Əsədin razılığı ilə bundan

sonrakı həyatını yaşaya biləcəyi bir ölkə tapmaqda vasitəçi ola biləcəyi

ni açıqlayıb. Türkiyə Xarici İşlər naziri Davudoğlu Seyda ilə

görüşündə Suriyadakı mövcud vəziyyət, Əsəddən sonrakı gedişat, Türkiyə-Suriya sərhədində baş verən hadisələri də müzakirə edib. Davudoğlu və Seyda, Əsədin aqibətinin Qaddafi kimi olmasını arzulamadıqlarını bildiriblər "Əgər Bəşər Əsədin hər hansı bir tələbi olarsa, onun razı ola biləcəyi bir ölkəyə yerləşdirə bilərik.

İlk olaraq hamının ağılına Rusiya gəlir, amma indidən bir ölkə adı vermək doğru deyil". Davudoğlu Suriyalı kürdlərin Türkiyə sərhədindəki bir çox şəhəri ələ keçirərək, dövlət qurumlarına PKK bayraqlarının asılmasına da öz narazılığını bildirərək, o bayraqların endirilməsini istəyib. teleqraf.com

Rusiya xarici işlər naziri Sergey Lavrov, Suriya-Türkiyə sərhədində nəzarətin Əl Qaidə terrorçularının əlində olduğunu bildirib

Faktxəbər-in verdiyi məlumata görə, Rusiya xarici işlər naziri Sergey Lavrov, "Sizcə, Türkiyə, Suriya ilə sərhədi niyə bağladı" sualına, "Türkiyənin verdiyi bu

Lavrovdan Türkiyə ilə bağlı şok açıqlama

qərarı araşdırırıq. Bizdə olan məlumatlara görə sərhəd-keçid məntəqələri Suriya tərəfindən müxalif qrupların nəzarətinə keçib. Müxalif anlayışı çox genişdir. Bəzi məlumatlara görə sərhəddəki bu qruplar Əl Qaidə terrorçularıdır.", - deyərək cavab verib.

Moskvada Yunan Kiprinin xarici işlər naziri Erato Kozaku Markulli ilə görüşən Lavrov, daha sonra mətbuat konfransı təşkil edib. Qərb ölkələri, Bəşər Əsədin nazirlərinə qarşı keçirilən terror əməliyyatını pisləməməsinə qeyd edən Lavrov bildirib ki, BMT Təhlükəsizlik

Şurası və Qərb ölkələri bununla, Suriya bizim istədiyimiz istiqamətdə addım atana qədər bu cür terror əməliyyatlarını dəstəkləyəcəyik demək istəyir. Bu bizi narahat edir.

Avropa Birliyinin Suriyaya qarşı bir tərəfli sanksiya qərarının Cenevrədə imzalanan müqaviləyə də zidd olduğunu bildiren Lavrov, "Biz bir tərəfli sanksiyalara qarşıyıq. Biz bütün problemlərin ortaq müzakirə ilə həll edilməsinin tərəfdarıyıq. Suriyadakı problemin həll edilməsi üçün həm hökumətə, həm də müxalifətə bərabər şəkildə təzyiq edilməlidir.", - deyib.

defence.az

Kurdîstana Rojava 16 partî û dezgeh hene. Bi pêşengiya Serok Barzanî, hemû partî û dezgeh, li Hewlêrê hatine ba hev û li ser avakirina Konseya Bilind a Kurdan lihevkerin û çend rojan berê avakirina Konseya Bilind hat îlankirin. Li ser Kurdên Rojava, giraniya PYDê herî zêde ye. Heta niha bi

pirr aliyan de heman pêvajoyê tê jiyandin. Belkî siuda herî mezin a Rojava, tecrubeyeke wek başûr hatiye jiyandin e. Rojava ferz e ku vê tecrubê bi xwe re bike pisula.

Dema mirov li ser kûr û hûr difikire, kesayetekî wek Serok Barzanî li Rojava xuya nake. Berî her tiştî, Serok Barzanî, bi deh salan û bîffîl di nav têkoşînê de jiyaye. Li Rojava bi vî rengî ne têkoşîneke mîna Başûr heye û ne jî rêberekî mîna Serok Barzanî ku jiyana xwe di rêya azadîna Kurdistanê de derbas kiriye. Tam di vê xalê de jî mirov vê meroq dike; Gelo şoreşa Rojava wê karibe rêberekî derxîne? Zor be jî, pêkan e. Hêvî ew e ku, dil dixwaze, heta Rojava karibe li ser lingê xwe bisekine, di bin rêbertiya Serok Barzanî de bimeşe û ji ezmûn û zanebûna Serok Barzanî sûtê werbigre.

rojevakurd.com

Gelo ji Rojava Barzaniyek derdikeve?

Kurdên Rojava li ber deriyê xwe rêvebiriyê ne. Konjonktura îro a Rojhilat Navîn firsendeke dîrokî da destê Kurdên Rojava. Pirsê herî tê meroq kirin, wek Başûr, Rojava jî wê çawa û bi kê ber bi azadiyê ve biçê?

Li Suriyê rejîma Beşşar Esad a wî û bavê wî Hafîz Esad a nêzîka nîv sedsalê her roj ber bi dawiyê ve diçe. Xuyaye ku niha li pişt Esad tenê Rusya û Çîn maye. Ew her du dewletana jî, her ku şideta li Suriyê dijwar

dibe, destê xwe sist dîkin. Tê payîn ku rejîm zû an dereng hilweşe. Ger ku surprîzek çêbibe û rejîma Esad hilweşe jî, li ber çavan e ku, ne rewşa Suriyê wek berê dibe ne jî rewşa Kurdan. Pîsporên Rojhilata Navîn bi giranî li ser vê argumanê disekin; rewşa Kurdan êdî ne pêkan e ku wek berê be û bi gumana herî xirab wê an otonom an jî wek Başûr bi federasyonê werine îdarekirin û yên ku xwe dike îdare bikin jî Kurd bixwe ne. Niha li

awakî serbilind her Kurd bi yekitiya Kurdên Rojava dilşad û kêfkeş e. Lê tîrsa, "gelo perçebûna yekitiya Rojava dibe?" jî di dilê her Kurdekî de heye. Niha çavê her Kurdekî, li rêvebiriyê xurt û yekitiyêke daîmî ye. Di vir de pîrsa herê girîng: Rêberekî mîna Serok Barzanî wê li Rojava derkeve û Kurdan mîna Başûr ber bi azadiyê ve bibe an na?

Rewşa Başûr û Rojava, di heman qadan de tê muqayesekirin. Her çiqas yek bi yek neşibe hev jî, ji

Kurdistan ne bêxwedî ye

Avestakurd – Hevserokê Giştî yê BDP'ê Selaheddîn Demîrtaş Serokwezîrê Tirkîyê Erdogan hişiyarkir û got ku Kurdistan ne bêxwedî ye. Dêrdê Erdogan ne PKK-PYD'ê ye, dêrdê wî hemû gelê Kurd e. Demîrtaş di xwarina fitarê ya Şaredariya Pîrsusê (Surucê) de axivî.

Demîrtaş detpêka axivîna xwe silav li serhildana Qamişloyê û Kurdên Rojava kir û li ser axivîna Erdogan sekinî û got "Tuyê li gorî kîjan qanûnê biçî mudaxeleya li wir bikî? Tuyê li gorî kîjan peymanê navneteweyî mudaxeleya li wir bikî?" Demîrtaş diyarkir ku dêrdê Erdogan ne PKK-PYD'ê ye û weha pêdeçû "Dêrdê Serokwezîr PYD û PKK nîne em dizanin."

Serokwezîr bi awayekî aşkere dijminahiya Kurdan dike. Nijadperestiyê dike. Tehemûlê nîşanî tu serkeftinên Kurdan nade." Demîrtaş diyarkir ku mesele PKK û PYD'ê hincete, ev yek dijminahiya Kurdan e. Li wir Konseyek heye 15 paartiyên siyasî bi rêve dibe. Her weha got jî ku "Kurdistan ne bêxwedî ye. Li vir 20 milyon Kurd hene. Ew bê deng namînin."

Avestakurd

Osman Baydemir ji Kurdistanê re xweserî xwest

Serokê şaredaiya Amedê Osman Baydemîr di xarîna fitarê ya ku ji bo koma rojnamevên Cemiteyta Rojnamevanên Başûrê Rojhilatê ra amade kiribû bi du zimanê Kurdî û Tirkî pêşketinên Sûriyê û Rojavayê Kurdistanê nîrxand.

Serokê şaredariya mezin ya Amedê, Osman Baydemîr destnîşan kir ku yekane rê di Rojhilata Navîn de, weke mînaka Êraqê, Kurdistanê xweser e, wê li Tirkîyê, Êranê, Sûriyê û Êraqê de Kurdis-

tana xweser hebe.

Baydemîr dazanîn ku dagirkirina Rojavayê Kurdistanê, ji aliyê Tirkîyê ve dînîti ye, wê Rojhilat Navîn ji aştiyê dûr bixînin e û divê hikûmeta Tirkîyê li hember Kurdan û şoreşa wan birêz be û bikaribe wan û hebûna wan tehemul bike û wiha pêde çû: yekane rê di Rojhilata Navîn de, weke mînaka Êraqê, Kurdistanê xweser e, wê li Tirkîyê, Êranê, Sûriyê û Êraqê de Kurdistanê xweser hebe.

Serokê şaredaiy Amedê got ku tu Kurd, dagir kirina Qamişloyê

ango Ffrînê ji aliyê hikûmta Tirk ve napejîrîn e. Ez weke Kurdeke serbixwe derveyî erkên siyasî, ji kiryarên dewleta Tirk ra nabêjim Eywalah.

pukmedia.co

PYD banga diyalogê li Tirkîyê kir

Avestakurd – Hevserokê PYD'ê Salih Mihemed Mislim banga diyalog li dewleta Tirkîyê kir û diyarkir ku 'bila Davûtoğlu were ligel me hevdiinê bike ne li Hewlêrê.'

Mislim der barê gefxwarinên Serokwezîrê Tirkîyê Erdogan li hemberî Kurdên Rojava de ji ANF'ê re axivî. Mislim der barê axivîna Erdogan de ku gotibû 'ji mafê me ye em derbasî Sûriyê bibin' de got "Axivîtinên Erdogan nayên qebûl kirin, ne di cihê xwe de ne. Ew bixwe dibêje ku ji gelê Sûriyê re demokrasî û azadiyê dixwaze, em jî dixwazin. Ger di vê mijarê de duriste çima Kurdan cuda dike?" Mislim der barê mijara mudaxelekirina Tirkîyê ser Sûriyê jî got "Ev zehmete. Rewşa dinyayê destûra vê nade, lê ger vê yekê bike dê dînatî be, dê bikeve nava teqne. Ne aliyê navnetewî ne herêm, ne jî Welatên Rojava û ne jî Erebbî mudaxeleke weha qebûl dîkin." Mislim da diyarkirin ku çima Wezîrê Karê Derve yekser ligel me naxive û weha pêdeçû "Birêz Mesûd Barzanî

em anîn cem hev, erkê xwe kir, bû şahid. Ew bi xwe jî serokek Kurd e, her kes rêzê jê re digire. Di nêzîkbûnê de rola xwe lîst. Lê ne di nava meselê de ye.

Bawer nakim ku dê Davûtoğlu tiştêkî bi dest bixe. Çima Davûtoğlu nayê ligel me naxive?" Mislim diyarkir ku axivîna Erdogan tiştêkî

pêkenî ye. Behskirina vê bixwe heqaretek mezine ji Kurdan re." Her weha got "Ango bila Kurd neyin cem hev? Çim bi xwe ji bo hindek din rewşa dibîne ji Kurdan nabîne? Divê dest ji vê nêzîkbûna ji Kurdan berde.

Kiliçdaroglu: Werin Hincetek Bi Mantiq Bêjin

Alîkarê serokwezîr Bekir Bozdag biryar, wek teqdîra dadgehê nîrxand, lê serokê CHP ê, him hikûmet him jî biryar rexne kir. Piştî pakêta 3. Ya darazê, ji bersûçên doza ergenekonê parlementerê CHP ê yê Zonguldakê Mehmet Haberal û yê İzmirê Mustafa Balbay daxwaza tahlîyeyê kiribûn.

Dadgehê ev daxwaziyan red kirin. Piştî biryarê nîrxandina ewil ji alîkarê Serokwezîr Bekir Bozdag hat.

Bozdag wiha nîrxand: "Teqdîr a dadgehê ye. Berê jî min got, qontrola edlî sepandinek nû nîn e. Bi temamî teqdîra dadgeh an jî dadgeran e ku, rêzîkeke di hiqûqê de cih digire bîsepinan an jî nekin."

Serokê Giştî yê CHP ê Kemal Kiliçdaroglu jî biryar bi zimanek tund rexne kir: "Heke dadger wekî şîva di destê dewletê de wezîfe bike, hingê em nikarin bêjin ew dadger e."

Hunê ewil bejin îradeya millî, paşê jî parlementerê biavêjin hundir. Hunê kesên bi tîlan însanan dikujin serbest berdin. Bila evdek xwedê derkeve bêje ka hincetek bi mantîk tede heye."

xeberenkurdi.com

Plana nehênî ya Tirkîyê, Qeter û Erebbîstanê bo Sûriyê

Hinek jêderan li Kendava Farsê ji ajansa Reuters'ê re ragihandin ku Tirkîyê bi alîkariya Erebbîstana Se`ûdî û Qeterê bi awayeke nehênî (navendekî serbazî) li nêzîk sînorê Sûriya`yê pêk anîne û di wir de opozîsyona Sûriyê birêve dibin. Li gor rapotê,

Tirkîyê ji bo roxandina Beşşar Esed naven-deke serbazî damezrandî ye û Erebbîstana Se`ûdî û Qeter jî alîkariya wan dîkin.

Jêderke jî li Dohê de ragihand ku berpirsaiya yekê di vê pêgeha serbazî de li ser mile Tirkîyê ye û navenda wê jî li bajarê Edenê ye ku 100 KM dûrî Sînorê Sûriyê ye.

Her wiha jêderê aşkera kir ku piraniya çekên ku destê oposîzyonê de ye, çekên Rûsya`yê ne.

Avestakurd

Barzanî: Em Dikarin Bikevin Têkoşîna Azadiye

Serokê herema Kurdistana Iraqê Mesut Barzanî, got ger hikumeta navendî tiştên ku em dixwazin ne de me, em ê bikevin têkoşîna azadiye. Serokê herêmê Kurdistana Iraqê Barzanî hikumeta Iraqê bi hişyar kir. Bazranî got em tu cara nêhelin herêmê Kurdistana Iraqê bi herêmên Iraqê yên din ve bibe perîşan. Barzanî wiha pêde çû: "Li dijî xelqê me tank û çekên giran hatin karanîn. Em bûn şahîdê ev dîmenan". Barzanî got hêj hin kes bi wî eqil û fikrî dikevin tevgerê. Hêj ev zîxniyeta cem hin kesan heye. Navbera hikumeta Iraqê û rêvebira herêmê Kurdistana Iraqê ji bo qada rayê û eskerî ne başe.

xeberenkurdi.com

Wezîrê derve yê Tirkiye serdana Kurdistanê dike

Wezîrê derve yê Tirkiye Ahmet Davutoglu serdana Kurdistana Başûr dike.

Serokwezîrê Tirkiye Recep Tayib Erdogan ragihand ku, ji bo gotubêj kirina rewşa Suriye û ya Rojhilat a Kurdistanê, wê wezîrê derve Ahmet Davutoglu heftiya pêşîya me roja çarşembe serdana Hewlêr bike.

Piştî hate ragihandin ku hinek dever li Kurdistana Rojava ketine di bin destê kurdan de, li Tirkiye gelek gotubêj li ser rewşa Rojavayê Kurdistanê hate kirin. Erdogan di hevpeyvînek ya xwe de da diyarkirin ku, eger pîrsa kurd li Suriye di çerçova sinorên Suriye de bi biryara gelen Suriye bê çareserkirin tu gotina me tune. Lê eger dewletek federal li Bakurê Suriye çebibe û ew dever bikeve di destê PYD de em qîma xwe naynin û bê deng namînin.

Bê goman ev gotara Erdogan bû cihê mînaqeseyek berfireh. Lê rastî Erdogan ev daxuyaniya xwe gelek vekirî di bin bandora nûçeyên rojane di medya Tirkî de tê ragihandin da û niha jî ji bo rewşa heyî bi awayek fermî û baştir têbigihe, wezîrê xwe yê derve rêdike Başûrê Kurdistanê, da kuhevdişina li gel berpîrsên Kurdistanê bike û têbigihe. Li gora agahdariyan Ahmet Davutoglu, wê jî aliyê serokê Kurdistanê Mesud Barzani ve bê pêşwazî kirin û hevdişinê li gel serokwezîr Nêçîrvan Barzanîjî bike. Di vê qonaxê de serdana Davutoglu ya Kurdistana û encamên hevdişinên wî de bandora xwe li siyasete Tirkiye ji bo Kurdistana Rojava bike.

rojevakurd.com

Li Şemzînan 15 leşker hatine kuştin

Avestakurd – Hat zanîn, li navçeya Şemzînan Colemêrgê pevçûnên giran di navbera gerîlayên PKK'ê leşkerên artêşa Tirk de qewimîne. Li gor çavkaniyên HPG'ê, îro (29/7/2012) li demjêrên sibê helikopterên Tirk tîmên taybet danîna gundê Nîrkûla.

Paşê leşkerên Tirk xwestine Girê Goman yê ku di destê gerîlayan de ye bigirin dest, lê gerîla bersiveke tund daye û di encam de 15 leşker hatine kuştin.

Avestakurd

Qamişlo: Ji ber şer 100 malbatên Kurd ji Şamê vegeyriyan

Li gorî kenala El-Erebiyeyê ku wê artêşa azad bikeve nava Qamişloyê û wê wî bajarî ji destê rêjîmê rizgar bike, ev nûçe gelek akinciyên Qamişloyê nîgerankir. Ji ber ku xelkê Kurd ti carî naxwaze ku artêşa azad bête nav navçeyên wan, ji ber ku Kurd bi serê xwe dikare bi awayên guncaw navçeyên xwe rizgar bike.

Ji aliyê din ve, hate zanîn ku gelek malbatên ku ji neçarî çûbûn bo Şamê ta ku jiyana xwe biserbib-

in, lê piştî derketina şer û pevçûnan di navbera artêşa azad û ya rêjîmê de, ew malbat careke din neçar bûn vegerin Qamişloyê. Li gorî jêderên herêmî ku rewşa Qamişloyê îro ber bi aramiyê ve diçe û hatine artêşa azad jî çênebûye, lê duh di navbera artêşa Sûrî û hêzên parastina gel a Rojavayê Kurdistanê de pêkhatiyê û di encamê de, 2 milîtanên wê hêzê jiyana xwe ji dest dane û çend kesên din jî birîndar bûne.

PUKmedia

Artêşa Iraqê dixwaze biçê Zaxoyê

Du liwayên artêşa Iraqê hewl didin ku dergehê Pêşxabûr ê li Herêma Kurdistanê ligel Sûriyê bigrin. Fermana rûbirûbûnê jî bi pêşmergeyan hatiye dayîn. Li gor daxuyaniya çavkaniyek ji hêzên pêşmergeyan Kurdistanê yên li qezaya Zaxoyê dayî Rûdawê, îro hêzeke artêşa Iraqê ya ji herdu liwayên 37 û 38 ên girêdayî firqeya 10 a artêşa Iraqê ku hemû jî Şîene, hatine nêzî gundê Qahîre yê girêdayî nahyeya Rebîe yê parêzgeha Mûsilê. Li gor daxuyaniya çavkaniya ku nexwest navê xwe eşkere bike, "Ew hêza artêşa

Iraqê bêyî berê agehdariyekê bidin, îro saet

Pêşxabûr ku dikeve qezaya Zaxoyê bigre ku tekane

05.00ê sibehê gihîştine navçeyê."

Ew hêza artêşa Iraqê ya bo armanca ku hevkarîya rejîma Sûriyê bike, dixwaze dergehê

dergehê sinorî yê Herêma Kurdistanê yê ligel Sûriyê ye. Li gor wê çavkaniyê, ew hêza Iraqê dixwaze "Heta pîra Sihelî bê ku 35 kîlometre ji Zaxoyê dûre.

Bihaneya wan jî ew e ku dibêjin, em dixwazin sinorê Iraqê yê ligel Sûriyê biparêzin."

Niha hêzekî pêşmerge û wezaretê pêşmergeyan li wê navçeyê kom bûne. Li gor wê çavkaniyê, "Hêzên pêşmergeyan niha wekî berî çend salan li gundê Qahîre ne û 500 metreyan ji wê hêza artêşa Iraqê ya hatî wê navçeyê dûr in. Pêşmerge li beramberî wê hêzê rawestiyane, nehiştine artêşa Iraqê di wê navçeyê de bîn hundir û bigihin armanca xwe. Niha hêzekî zêdetir a pêşmergeyan bo wê navçeyê hatiye şandin." Heman çavkaniyê got: "Me fermana wê yekê heye ku ger hêza artêşa Iraqê êriş bike, em jî rûbirû bibin."

Rudaw.net

- G u h d a r î y a Sûriyê û serhildayên hevpeyvînê- Li dema ku opozisyonê, rewşa ewle- şer li bajarê Helebê karîyê li herêmên Kurdan navbera hêzên rejîma bi awayekî rojane tê

Guhertinên li Sûriyê û Rewşa Herêmên Kurdan

guhertin. Di dawitirîn bûyer de, Serokwezîrê Tirkîyê Recep Tayyip Erdogan gefe kir ku mafê welatê wî heye derbasî Sûriyê bibe eger Kurdan herêmeke li wir damezrand.

Di programa Dormêz ya vê heftiyê de, du mêvan bi nêrînen xwe beşdarî mijara me dibin.

Birêz Fuad Elîko, endamê polît-bîroya Partiya Yekîtiya li Sûriyê û herwiha Dr. Kawa Ezîzî, endamê komîteya herêma Kurdistana Îraqê ya Encûmena Niştîmanî ya Kurd li Sûriyê. Jibo guhdarîkirina vê programê, ji kerema xwe lînka 'Guhdarî kirin' a li jêrin kilik bike. "Guhdarî bikin"

Hêzên pêşmerge rê nedane leşkerên Îraqê

Avestakurd – Berdevkê Wezaretê Pêşmerge ya Herêma Kurdistanê Cebâr Yawer der barê hatina hêzên Îraqê û rê nedane hêzên pêşmerge ji bo derbasbûna wan yan navçeyê de axivî.

Malpera Avestakurd ku ji demjêrên sibê were bi rêya jêder û ji nêzîk ve ev pêşketina nû li deverê kêlî bi kêlî, demjêr bi demjêr dişopand û bi şewazeke rast û durist hewldanên artêşa Malikî ji raya giştî radigihand. Heta vê keliyê hêzên pêşmerge li devara gundên Kurdan, aliyê Rebîa,

Zîmar, Birdiya belavî û bicîhbûne. Lê ji aliyê artêşa Malikî ve li aliyê

gundê Qahîre sistayî û kêmtê tevgerî tê xwiya dike.

Berdevkê Wezaretê Pêşmerge ya Herêma Kurdistanê Cebâr Yawer der barê vê mijarê de daxuyaniyek da çapemeniyê û got "Îro li danê sibehê hêzeke fewca 2 ya liwaya 38 ya bi ser firqeya 10 a Artêşa Îraqê da rê daku li sinorê navbera Îraq û Sûriyê de li navçeya Saif heta gundê Gaîne bi cih bibe, lê hêzên liwaya 8 ya pêşmerge yê bi ser bi Wezaretê Pêşmerge ve rê nedane wan daku biçine navçeyê." Her weha Cebâr Yawer diyarkir ku di navbera aliyên de ti pevçûn û rûdan neqewimîne.

Avestakurd

Барзани: мы обучаем сирийских курдов, таким образом они защищают свою территорию

Иракские курды обучают сирийских курдов военному делу, чтобы они могли вернуться в Сирию и защищать свои города против сирийского режима, заявил президент Курдистана Масуд Барзани.

Барзани подтвердил телеканалу "Аль-Джазира" наличие военного учебного лагеря для сирийских беженцев в Курдистане, где "были обучены большое количество молодых курдских беженцев. Мы не хотим вмешиваться непосредственно в сирийскую ситуацию, но они были обучены."

Сирийские курды, прошедшие обучение, не были отправлены домой, но будут развернуты в Сирии после того, как сирийские войска отступят, что бы "заполнить любой вакуум безопасности."

Обученные сирийские курды будут в подчинении комитета, который объединяет две ведущие оппозиционные курдские силы в Сирии, сказал Барзани.

"Они не были отправлены в Сирию. Они все еще здесь, и, если эта высокая комиссия потребует их выступления, они по-прежнему готовы, если они не будут ждать, пока ситуация прояснится, потому что эти люди из этих областей, и они вернутся в конце концов..." сказал Барзани телеканалу "Аль-Джазира"

Kurdistan.Ru

РПК: курдский народ ударит по Турции, если она вступит на территорию Сирии

Весь курдский народ будет противостоять Турции, если она вступит в Западный (сирийский) Курдистан, заявил лидер Союза общин Курдистана (КСК).

Замечание Мурата Карайылана прозвучало в интервью к курдской газете "Hawlati" как ответ на предупреждение премьер-министра Турции Реджепа Тайипа Эрдогана.

Премьер-министр Турции заявил накануне, что при возникновении необходимости Турция будет атаковать Сирию, чтобы уничтожить "террористические" организации Рабочей партии Курдистана (РПК) и связанной с ней партии Демократического Союза (PYD). В случае любого "сумасшедшего" шага со стороны Партии справедливости и развития (ПСР) премьер-министра Турции в виде вмешательства в дела курдского народа в Западном Курдистане, "весь курдский народ будет противостоять Турции и мобилизуется во всем мире," сказал Карайылан.

Лидер связанной с РПК организации описал позицию Эрдогана как "шовинистическую и расистскую". Эрдоган сказал, что РПК и PYD являются организациями "террористов, ...которых мы не принимаем, как представителей курдских требований... Они пытаются использовать ситуацию для достижения своих целей." Он добавил, что Турция не позволит этим двум сторонам управлять любыми областями в Сирии. В настоящее время курды захватили контроль над некоторыми курдскими городами в Сирии и продвигаются дальше в глубь страны.

Kurdistan.Py

Норвежская компания "DNO" подписывает соглашение с Курдистаном

Норвежская нефтяная компания DNO объявила во вторник детали постоянного соглашения с правительством Курдистана (КРГ) о получении выплаты из доходов от продажи нефти, гласит заявление компании.

В заявлении, опубликованном "Reuters", говорится: "Доля компании DNO будет выделена из доходов от продажи нефти месторождения Тавке (в пределах провинции Дохук) в течение восьми недель для местного потребления КРГ".

В феврале компания ожидала рост производства в этом году после того, как в области Тавке бурение новых скважин и производственные мощности были увеличены.

Норвежская компания имеет большие планы на раскопки в 2012 году и планирует пробурить в этом году 18 скважин. Компания пришла в Курдистан в 2004 году и в настоящее время имеет три

производственных контракта в регионе. Но их контракты, как и договоры других иностранных компаний в регионе, были отклонены федеральным правительством в Багдаде, которое считает их "незаконными". Курдистан решил прекратить весь экспорт нефти в начале апреля в знак протеста против невыплаты Багдадом взносов иностранным компаниям, работающим в регионе. КРГ утверждает, что Багдад должен заплатить до \$ 1,5 млрд. в качестве дебиторской задолженности компаниям, которые производят нефть в Курдистане, в то время как Багдад согласился выплатить около \$ 560 млн. Курдистан имеет запасы нефти, которые оцениваются в 45 млрд. баррелей. В 2003 году КРГ стал предоставлять нефтяные месторождения для иностранных инвестиций.

Kurdistan.Py

Рождение второй курдской автономии: флаги Иракского Курдистана на территории Сирии

В условиях продолжающегося в Сирии хаоса и утраты официальным Дамаском контроля над рядом регионов страны, заметно активизировались местные курды, которые компактно проживают на северо-востоке страны, близ границ с Ираком и Турцией. В последнее время в руки курдских группировок перешло несколько населенных пунктов, где повсеместно были спущены сирийские государственные флаги, вместо которых поднят флаг автономного Иракского Курдистана.

Это, как полагает турецкое агентство "Doğan", свидетельствует о заметных переменах в политических предпочтениях сирийских курдов. Еще относительно недавно их полевые командиры предпочитали в подобных случаях поднимать флаги Рабочей партии Курдистана (РПК) - организации, признанной в Турции террористической и объявленной вне закона. Теперь же сирийские курды всё больше склонны

сближаться с Иракским Курдистаном - де-факто независимым образованием на севере Ирака, подчинение которого официально Багдаду носит чисто номинальный характер. Турецкая пресса сообщает в этой связи, что в вопросе о создании курдской автономии на сирийской территории заинтересованно участвует глава Курдской Автономии Северного Ирака Масуд Барзани. Речь идет о направлении эмиссаров, разного

рода "тренингов" для курдских активистов и иных "подготовительных работах".

Отметим, что в свете этого фактическое отделение курдонаселенных регионов от Сирии уже в недалекой перспективе выглядит вполне вероятным. Возникновение курдской автономии, связанной с РПК, никак не устраивает Турцию, которая всячески препятствовала такому развитию ситуации. Но

одновременно провозглашение еще одного автономного Курдистана, наподобие иракского, представляется Анкаре приемлемым. Турецкая сторона понимает, что остановить процесс автономизации курдов (как и в целом распада Сирии на полунезависимые анклавы по этническому и религиозному признаку), скорее всего, уже не удастся. Чему, кстати, немало способствует и общая политика самой Анкары в сирийском вопросе. В свете этого создание неподконтрольного Дамаску региона, находящегося под влиянием Иракского Курдистана и его лидера Масуда Барзани, более приемлемо, поскольку Барзани - последовательный противник РПК, с которым тесно сотрудничают (в том числе - и в борьбе с РПК) и Запад, и Анкара. Что, в свою очередь, ставит вопрос провозглашения уже второй в регионе курдской автономии на повестку дня.

Курды взяли под свой контроль северо-восток Сирии

Курды, компактно проживающие на северо-востоке Сирии, взяли под свой контроль основные города региона, пишет The Guardian. Согласно этой информации, никакого существенного сопротивления со стороны правительственных войск курдские вооруженные отряды не встретили.

Две основных военно-политических силы сирийского Курдистана - Курдский национальный совет и партия "Демократический союз" - на прошлой неделе подписали соглашение о сотрудничестве и координации действий. Договоренность была достигнута в Эрбиле - административном центре иракского Курдистана.

По данным издания, активную помощь

сирийским курдам оказывают их соплеменники из соседнего Ирака, где фактически действует независимое курдское государство, разбогатевшее на продаже нефти. В частности, заключению соглашения между двумя организациями сирийских курдов содействовал руководитель иракского Курдистана Масуд Барзани - один из злейших врагов Башара Асада. При власти семьи Асадов сирийские курды постоянно подвергались гонениям и дискриминации. Сотни тысяч долгое время даже были лишены гражданства. В ходе нынешнего восстания в Сирии

местные курды пока сохраняют нейтралитет, так как опасаются подъема националистических настроений в стране после возможного свержения действующего режима. Для того, чтобы снять эту озабоченность, Сирийский национальный совет уже объявил, что в новом государстве этнические и религиозные меньшинства не будут подвергаться притеснениям. Кроме того, лидером этого совета был избран этнический курд - Абдулбасет Сейда.

В 20-миллионной Сирии проживают примерно два миллиона курдов. Большинство из них компактно расселены на северо-востоке страны. **Курдистан.Ру**

Президент Барзани принял делегацию США

Советник по национальной безопасности вице-президента Джо Байдена, г-н Энтони Блинкен возглавил делегацию США в Курдистан, как часть большой поездки в Ирак и Турцию. Президент Масуд Барзани принял делегацию в своем офисе в Салахаддине, чтобы обсудить политический кризис в Ираке, а также события в Сирии и других частях региона.

Господин Блинкен подтвердил неизменную приверженность США оказанию содействия в решении проблемы Ирака в соответствии с иракской конституцией, и обсудил ряд вопросов, которые поднимались на встречах во время его недавнего визита в Багдад, выразив надежду, что США смогут оказать помощь в переговорах по разрешению политического кризиса. Президент Барзани приветствовал делегацию и выразил свою признательность президенту Обаме и вице-президенту Байдену за постоянную поддержку демократического процесса в Ираке, вновь заявляя о важности конституции как основы для решения остающихся вопросов. Президент также подтвердил, что он остается открытым к возможности встреч с другими иракскими лидерами, с тем чтобы улучшить ситуацию для всех людей в Ираке, но подчеркнул, что подлинные политические реформы и подлинное партнерство должны стать основой для любого решения. Нынешний исполняющий обязанности руководителя посольства США в Багдаде, временный поверенный в делах Стивен Бикрофт и Генеральный консул США в Эрбиле, г-н Пол Сатфин находились в составе делегации США во время визита в Курдистан. **Курдистан.Ру**

Ахмед Дениз: Пришло время для заявления прав курдов

Настало время для решения курдской проблемы, чтобы курды воспользовались их этническими правами, заявил начальник по международным отношениям Рабочей партии Курдистана (РПК). Ахмед Дениз

считает, что курдский вопрос стал международным, и должен быть решен в ближайшее время, или безопасность и демократия в регионе не смогут быть установлены и напряженность будет нарастать.

Дениз сказал, что почти

50 миллионов курдов до сих пор не пользовались своими правами.

"Курды не согласны с этим..., курдский вопрос должен быть решен и курды должны получить свои права", сказал Дениз.

Комментируя ситуацию

курдов в Западном Курдистане (Сирия), он сказал, что каждая часть Курдистана имеет свои особенности, "курды [в Сирии] не были приняты, как человеческие существа, и это большое угнетение". "Теперь курды в этой части Курдистана борются за получение прав, и освобожденные районы станут великой исторической базой... для влияния на другие части Курдистана". Представитель РПК призвал курдские партии в Сирии сохранить свое единство, защищать народ и своих достижения, и не допустить разделения. **Курдистан.Ру**

НСС: в Шамзинане уничтожены 30 солдат

Пресс-служба Народных сил самообороны (НСС) распространила заявление о длившихся последние три дня боях в Шамзинане (провинция Джоламерг). Как заявляют партизаны, в перестрелках были уничтожены как минимум 30 солдат турецкой армии, многие получили ранения. Под обстрелами погибли 4 партизана.

Бои начались после того, как 23 июля партизаны провели две отдельные акции. Турецкие вооруженные силы использовали самолёты, вертолёты, миномёты и артиллерию. В районе Шитеза в Гевере один вертолёт «Сикорски» был сбит, ещё двум нанесены повреждения.

Кроме того, 24 июля в боях НСС и турецкой армии в Озалпе (провинция Ван) убит один солдат.

TƏSİSÇİ VƏ BAŞ REDAKTOR:

TAHİR SÜLEYMAN

İMTİYAZ Ü SERNIVİSAR:

TAHİR SİLƏMAN

УЧРЕДИТЕЛЬ И ГЛАВНЫЙ РЕДАКТОР:

ТАХИР СУЛЕЙМАН

Tel: +994 50 352-33-18

Azərbaycan şöbəsinin redaktoru:

Ramiz CƏBRAYILOV,

Xüsusi müxbir:

Sakit ÇIRAQLI

Региональный корреспондент:

Усуб ТЕЙФУР

Müəlliflərin mövqeyi ilə

redaksiyanın mövqeyi

üst-üstə düşməyə bilər.

www.diplomata-kurdi.com

Ünvan: Bakı şəhəri, 40 küçə S.Mehmandarov ev 25, mənzil 17

Navnısan: Bakı 40 soyaq S.Məhmandarov xani 25, mal-17

Адрес: Баку 40, улица С.Мехмандаров дом 25, кв.-17

Qəzet "Diplomat" qəzetinin bilgisayar mərkəzində yığılıb səhifələnilib və "Bəxtiyar-4" mətbəəsində çap olunmuşdur.

e-mail: diplomat_gazeti@box.az

Şəhadətnamə: NƏŞ 005004966

BUSB-un Sabunçu rayon filialı

VÖEN 1800061582

H/h 438010000

Sifariş: 1500